Økonomiplan 2019-2022
(Budsjett 2019)

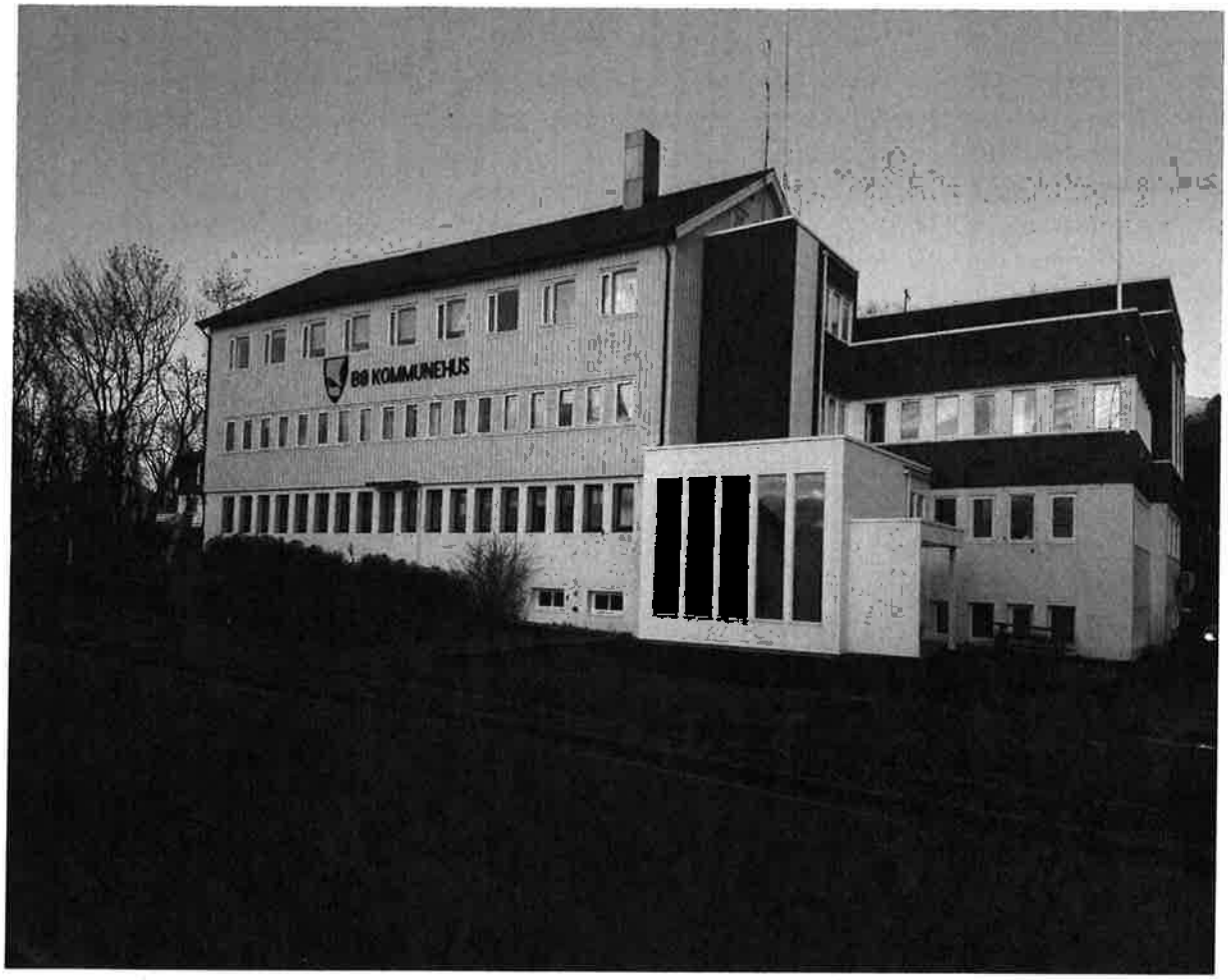

Forord

Bø kommune har generelt gode tjenester. Fokuset i planperioden er at det skal være effektiv drift og tilstrekkelig økonomi til å opprettholde både lovpålagte og ikke lovpålagte oppgaver på dagens nivå, samtidig som kvaliteten på tjenesten skal være god. Kommunens økonomiske stilling er imidlertid utfordrende for å nå et slikt mål. Kommunen har bl.a. lite penger på fond, høy lånegjeld og kassakreditt.

I 2018 har kommunen ikke bosatt nye flyktninger og utsikten fremover for flere bosatte er små. Dette medfører et relativt stort inntektstap i planperioden og fare for nedgang i folketallet. For 2019 tar budsjettet høyde for at det ikke bosettes flere flyktninger i kommunen, mens det for årene 2020 – 2022 forutsettes et aktivitetsnivå tilsvarende 2019. Dersom situasjonen fra og med 2020 fortsatt blir uten ny bosetting, vil budsjettet for dette området måtte tas ytterligere ned.

Antall innbyggere i kommunen har stor betydning for inntektene fra skatt og rammeoverføring. Disse inntektene er det som i hovedsak avgjør kommunens økonomiske handlingsrom. Det er positivt at innbyggertallet i 2018 har holdt seg på samme nivå som i 2017. Det er fortsatt en målsetting å opprettholde et stabilt folketall, noe som legges til grunn i budsjett og økonomiplanen. Slik alderssammensetningen i Bø er, er det sannsynlig at det fortsatt er nødvendig med flere arbeidsplasser. I og med at antall stillinger i kommunen og det offentlige for øvrig ikke øker, er det nødvendig at privat sektor skaper disse arbeidsplassene for å oppnå netto tilflytting. Dersom det i planperioden ikke bosettes flere flyktninger blir utfordringen med å opprettholde stabilt folketall enda større.

I 2018 mottok kommunen ca.13,8 millioner fra Havbruksfondet. I budsjett og økonomiplan legges det opp til å benytte minst mulig av dette beløpet til drift. Det er sannsynlig at kommunen får noe overført fra fondet også i 2019. Samlet er det årlig tilført 3,5 mill. fra av disse midlene til allerede vedtatte tiltak. Dette gjelder opprettholdelse av skolestruktur og at eiendomsskatten økes 0,55 promille mindre enn forutsatt tidligere.

Selv om overføringen til Bø kommune fra staten i form av skatt og rammetilskudd ligger nærmere et landsgjennomsnitt enn tidligere, dekker den økte overføringen likevel ikke lønns og prisstigningen og andre vedtatte tiltak. Det innebærer at når drifta videreføres hensynstatt de endringer som fremgår av statsbudsjettet, vedtak fra kommunestyret og i driften for øvrig (konsekvensjustert budsjett) må driftsbudsjettet reduseres. Dette er gjort ved at det i 2019 er foreslått tiltak med en samlet reduksjon på 4.854.000. Generell prisstigning kommer i tillegg til dette beløpet da prisstigning i liten grad er tilført etatenes driftsbudsjett.

Det er ikke lagt inn forslag om nye permanente økte driftsutgifter i planperioden ut over tiltak som allerede er vedtatt. Innenfor de enkelte etatene er det likevel en del fokusområder for å bidra til høy kvalitet på tjenestene.

Investeringsbudsjettet er på 15 mill. inkl. mva. De største enkeltprosjektene i 2019 er utbygging ved Bøheimen til hjemmeboende demente og oppgradering av utleiebygninger

For å finansiere tiltakene på investeringsbudsjettet tas det opp nytt lån på ca 11,6 mill.

Straume 12.11.18

Gundar Jakobsen

Rådmann

Budsjettvedtak

I henhold til Kommunelovens §§ 44 og 45 gjøres følgende vedtak knyttet til økonomiplan 2019-2022 (Budsjett 2019)

1. Skatt på formue og inntekt: Maksimalsats
2. I medhold av eiendomsskattelovens §§ 2 og 3a skal det skrives ut eiendomsskatt på all fast eiendom i hele Bø kommune.

a. Eiendomsskatt på aller skattepliktige eiendommer settes til 4.45 promille i 2019
b. Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlag som følge av at produksjonsutstyr og installasjoner ikke skal medtas i takstgrunnlaget når de tidligere verk og bruk skal takseres og regnes som næringseiendom fra 2019. Det særskilte skattegrunnlaget er differansen mellom ny takst for objektene fra 2019 og skattegrunnlaget for 2018. Grunnlaget for 2018 skal i 2019 være redusert med en syvendedel (overgangsregel til §§ 3 og 4 første punktum). Skattesatsen på det særskilte skattegrunnlaget skal være 4 promille.
c. Boligeiendommer og fritidseiendommer skal ha et bunnfradrag på 50 000 kr.
d. Kommunestyret viderefører tidligere vedtak om fritak fra eiendomsskatt i henhold til eiendomsskattelovens § 7a som gjelder eiendommer til stiftelser eller institusjoner som tar sikte på å gagne kommunen, fylket eller staten. Videre fritas bygninger etter eiendomsskattelovens § 7b, som har status som verneverdig og derfor har historisk verdi.
e. Eiendomsskatten skal betales i 4 terminer
f. Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter hvor tekst som omhandler verk/bruk spesielt fjernes.

3.Godtgjørelse politikere

- I samsvar med kommunens vedtatte godtgjørelsesregulativ

4. Priser på kommunale varer og tjenester

- I samsvar med vedlagte regulativ for 2019

5. Investeringer for 2019:

Tiltak (I hele 1 000 kr)	**Kostnad**	**Moms-komp.**	**Låne-midler**	**Tilskudd**
Rehabilitering veier 2019	2 500	500	2 000	
Oppgradering saksbehandlersystem	500	100	400	
Tilbygg Bøheimen	4 000	800	3 200	
Trafikksikkerhetstiltak 2019	450	90	360	
Sykesignalanlegg	400	80	320	
Tak Ungdomsskolen	1 500	300	1 200	
Utbedring Moloveien	1 500	180	720	600
Strømmåleravlesning på kaier	300		300	
Rehabilitering utleieboliger 2019	3 900	780	3 120	
Sum	**15 050**	**2 830**	**11 620**	**600**

6. Det vedtas bruk av lånemidler på 19 620 000 kr fordelt på følgende formål:

- Investeringer: kr 11 620 000 kr
- Startlån kr 8 000 000 kr

7. Det foretas et låneopptak til investeringer på 11 620 000 kr (25 års avdragstid)

8. Kassakredittlån på 33 mill kr videreføres inntil regnskapet for 2019 er godkjent.

9. Ordningen med minimumsavdrag videreføres

10. Netto budsjett til drift av etatene fordeles slik det framgår av etterfølgende tabell:

Etat (I hele1 000 kr)	**Beløp**
Politikk og administrasjon	18 418
Bø og Malnes sogn	3 917
Skole- og barnehageetaten	46 491
Helse- og omsorgsetaten	98 702
Kultur- og næringsetaten	9 188
Teknisk etat	10 388
NAV	5 381
Sum	**192 485**

11. Annet

- Det budsjetteres med utlån av strategisk næringsfond på 1 243 000 kr
- Det budsjettere med utlån av startlån på 8 mill. kr
- Det foretas et aksjekjøp fra KLP på 1 208 000 kr finansiert av driftsmidler.
-

12. Økonomiplan for 2019-2022 vedtas slik det framgår av budsjettskjema 3 og 4 (Vedlegg)

- Eiendomsskattesats for 2020 skal være på 4,45 promille.
- Eiendomsskattesats for 2021 og 2022 skal være på 5 promille.

Plangrunnlaget

Kommunestyret vedtok Kommuneplanens samfunnsdel i møte den 30. oktober 2014.

Kommuneplanen tar utgangspunkt i Bø sine mange kvaliteter og fortrinn. I Bø fins naturressurser som mineraler og rovdyrfrie utmarksområder, nærhet til viktige fiskefelt og skipsleia på yttersida av Vesterålen. Dessuten fins en stor dose med pågangsmot, dugnadsånd og en sterk frivillig sektor. Disse ressursene må utnyttes.

Målet i kommuneplanen er først å stoppe befolkningsnedgangen, så jobbe for vekst i folketallet. Gitt demografien i Bø er dette ambisiøse mål. Skal vi nå målene, må vi lykkes i å skape flere arbeidsplasser. Det er ei utfordring for hele Bø-samfunnet, ikke bare for Bø kommune som organisasjon.

Utfordringa i Bø er ikke først og fremst fraflytting – årsaken til befolkningsnedgangen i Bø ligger aller mest i fødselsunderskuddet. Alderssammensetninga i Bø er preget av en høg andel eldre. Prognoser tilsier at denne andelen vil bli større, fordi vi vil oppleve tallmessig nedgang i den yrkesaktive delen av befolkninga - om vi ikke klarer å stoppe utviklinga.

Primærnæringer som fiske og landbruk har tradisjonelt vært viktige næringer i Bø. Dette er næringer som har gjennomgått store strukturendringer de siste tiåra, noe som har bidratt til en kraftig reduksjon i sysselsettinga. Næringslivet i Bø er preget av mange små bedrifter. Den desidert største arbeidsgiveren er Bø kommune, som også er en viktig kvinnearbeidsplass.

Kommuneplanen slår fast at folkehelseperspektivet skal ligge til grunn for alle planer og vedtak. Utviklinga i Bø skal ta utgangspunkt i bærekraftprinsippet. Bø er et godt sted å leve.

Kommuneplanen er bygd opp rundt følgende satsingsområder:

- Videreutvikle det gode liv i Bø
- Skape flere arbeidsplasser
- Flere skal bo i Bø

Status og rammebetingelser

Føringer og pålegg fra staten

Statsbudsjettet 2019 og det økonomiske opplegget for kommunene

Regjeringen la 8. oktober 2018, frem statsbudsjettet for 2019 (Prop. 1S 2018-2019).

I det etterfølgende gis en oppsummering av de viktigste elementene i statsbudsjettet for 2019 vedrørende kommuneøkonomi, det generelle økonomiske opplegget for kommunene og anslag på frie inntekter i 2019.

Kommuneøkonomien i 2018

Etter RNB 2018 er anslaget for kommunesektorens skatteinntekter i 2018 oppjustert med 2,4 mrd. kr., hvorav 2,1 mrd. kr. gjelder kommunene og 300 mill. kr. gjelder fylkeskommunene. Bakgrunnen er i hovedsak ekstraordinært store uttak av utbytter til personlig skatteytere for inntektsåret 2017.

Den samlede pris- og kostnadsveksten (kommunal deflator) anslås til 3,0 % i 2018, dette er 0,4 prosentpoeng høyere enn i RNB 2018. Kostnadsveksten skyldes økte strømpriser. Dette reduserer isolert realverdien av kommunesektorens inntekter i 2018 med 1,9 mrd. kr.

I 2018 blir det utbetalt over 2,7 mrd. kr. fra havbruksfondet til i alt 164 kommuner og 10 fylkeskommuner. Dette er ca. 460 mill. kr. mer enn anslått i RNB 2018.

De ekstra skatte inntektene er av engangskarakter og videreføres ikke til 2019. Dette i motsetning til kostnadsveksten som videreføres til 2019.

Generelt om kommuneopplegget i 2019

Regjeringen legger opp til en realvekst i kommunesektorens samlede frie inntekter på ca. 2,6 mrd. kr., dette tilsvarer en realvekst på 0,7 %. Inntekstveksten er regnet fra anslått inntektsnivå i 2018 slik det ble anslått i RNB 2018.

Hele veksten i frie inntekter i 2019 gis til kommunene. Dette skyldes at kommunene anslås å få økte demografiutgifter i 2019. Fylkeskommunene ventes å få noe reduserte demografiutgifter de nærmeste årene, som følge av nedgang i aldersgruppen 16-18 år.

Endringer i befolkningssammensetning gir kommunene merutgifter på 1,6 mrd. kr. som må finansieres innenfor veksten i frie inntekter. Videre er veksten i kommunenes samlede pensjonskostnader anslått til 500 mill. kr. i 2019, ut over det som dekkes av den kommunale deflatoren. Disse kostnadene må også dekkes av veksten i de frie inntektene.

Bindingene på de frie inntektene i form av økte demografikostnader og pensjonskostnader utgjør for kommunene 2,1 mrd. kr.

I tillegg kommer regjeringens satsinger på tiltak finansiert *innenfor* de frie inntektene til kommunene på i alt 500 mill. kr.:

- 200 mill. kr. med opptrappingsplanen på rusfeltet.

- 200 mill. kr. begrunnes med tidlig innsats i skolen.

- 100 mill. kr. til opptrappingsplanen for habilitering og rehabilitering.

For kommunene er hele handlingsrommet innenfor den veksten i frie inntekter disponert på demografi, pensjon og regjeringens satsinger.

Regjeringen viser imidlertid til at handlingsrommet kan økes ved effektiv ressursbruk i kommunesektoren. Dersom kommunesektoren setter et effektiviseringskrav til egen virksomhet på 0,5 %, tilsvarer det 1,2 mrd. kr. for sektoren samlet i 2019. Kommunene vil slik kunne få økt handlingsrommet til ca. 1 mrd. kr. og fylkeskommunene 0,5 mrd.kr.

Kommunal deflator (årlig pris- og lønnsvekst i kommunesektoren i prosent)

For 2019 anslås deflator til 2,8 %. Det er anslått en lønnsvekst i kommunene på 3,25 %, dette utgjør 2/3 i deflator.

Følgende kostnadselementer er <u>ikke</u> dekket av deflatoren:

- Rentekostnader
- Pensjonskostnader er dekket i budsjettdeflatoren i den grad de øker i takt med lønnsveksten. Dersom pensjonskostnadene øker mer enn lønnsveksten fanges ikke dette opp av deflatoren
- Demografikostnader

Kommunesektoren er dermed kompensert for anslått pris- og lønnsvekst på 2,8 % innenfor de foreslåtte inntektsrammer for 2019.

Kommunal skattøre og anslag på skatteinntekter i 2019

Skatt på alminnelig inntekt fra personlige skattytere deles mellom staten, kommuner og fylkeskommuner. Fordelingen bestemmes ved at det fastsettes maksimalsatser på skattørene for kommuner og fylkeskommuner.

I Kommuneproposisjonen 2019 ble det varslet at den kommunale skattøren skal fastsettes ut fra mål om at skatteinntektene for kommunesektoren skal utgjøre 40 pst. av de samlede inntektene. Det foreslås at den kommunale skattøren for 2019 reduseres med 0,25 prosentpoeng til 11,55 prosent.

Anslaget på kommunesektorens skatteinntekter i 2019 bygger bl.a. på 1,3 % sysselsettingsvekst og 3,25 % lønnsvekst fra 2018 til 2019.

Kommunesektorens frie inntekter består av skatteinntekter og rammetilskudd. Tabell 3.3 i Prop.1S (2018-2019) viser de frie inntektene i 2018 og 2019, fordelt på skatteinntekter og rammetilskudd.

Statens satsing:

Helse- og omsorg

Psykologer i kommunene

Fra 1. januar 2020 er det lovfestet at alle kommuner skal ha psykologkompetanse. Det har vært solid økning i rekruttering av psykologer i kommunene 2013-2018 og en ser at dette har medført flere lavterskeltilbud, bedre forebyggende helsearbeid, mer samarbeid med andre kommunale tjenester og med spesialisthelsetjenesten. Det foreslås å øke bevilgningen med 50 mill. kr. til rekruttering av psykologer i kommunene tilsvarende 125 nye psykologer.

Fastleger i kommunene

Det settes av 25 mill. kr. til styrking av rekruttering og stabiliteten til allmennlegetjenesten, til sammen 39. mill. kr. i 2019. Det skal kunne gis tilskudd både til nyopprettede avtalehjemler, faste stillinger og eksisterende hjemler/stillinger hvor det er rekrutteringsutfordringer.

Dagaktivitetstilbud for demente

Regjeringen foreslår 50 mill. kr. for å legge til rette for opprettelse av 450 nye plasser i dagaktivitetstilbud for demente, inkludert forhøyet tilskuddssats for 2019. Som følge av Stortingets vedtak 463 (2017-2018) har regjeringen hevet tilskuddssatsen fra 30 % til 50 % ved opprettelse av plasser i 2019. Målet er å bygge ut tjenestetilbudet før plikten for kommunene til å tilby et dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens gjøres gjeldene fra 1. januar 2020. Gjennom de årlige budsjettframleggende fra 2012 til og med 2019 har det blitt lagt til rette for i

overkant av til sammen 8800 plasser. Det faktiske antallet plasser som finansieres av tilskuddet anslås til 3800 i 2018. Se nærmere omtale i Prp. 1 S (2018-2019) for Helse- og omsorgsdepartementet.

Investeringstilskudd til heldøgns omsorgsplasser

For 2019 foreslår regjeringen 130 mill. kr. og en tilsagnsramme på 2 612,6 mill. kr. for å legge til rette for om lag 1500 heldøgns omsorgsplasser. 50 % av tilsagnsrammen skal i 2019 gå til ren netto tilvekst. Gjennom budsjettene for 2014-2018 er den statlige tilskuddsordningen forbedret og regjeringen har lagt til rette for flere søknader om tilskudd til heldøgns omsorgsplasser. Aktiviteten i ordningen har økt, og antallet plasser med innvilget tilskudd pr. år er i snitt om lag dobbelt sammenlignet med årene før 2014. Se nærmere omtale i Prp. 1 S (2018-2019) for Helse- og omsorgsdepartementet.

Utskrivningsklare rus og psykisk helse

Det innføres betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter i psykisk helsevern og TSB (tverrfaglig spesialisert rusbehandling) i 2019. Det foreslås derfor å flytte 185 mill. kr. fra regionale helseforetak til kommunerammen. Når kommunene får plikt til å betale for utskrivningsklare pasienter også for disse fagområdene, likestilles psykisk helse og rus med somatikk. NB. Betalingsplikten gjelder oppholdskommunen. Se nærmere omtale i Prp. 1 S (2018-2019) for Helse- og omsorgsdepartementet.

Opptrappingsplan for rusfeltet

Det foreslås 281 mill. kr. til Opptrappingsplanen for rusfeltet, hvorav 200 mill. kr. gjennom styrking av kommunenes frie inntekter og 81 mill. kr. gjennom tverrdepartemental oppfølging av opptrappingsplanen. Se nærmere omtale i Prp. 1 S (2018-2019) for Helse- og omsorgsdepartementet.

Opptrappingsplan for habilitering og rehabilitering

Regjeringen foreslår 100 mill. kr. til opptrappingsplanen for habilitering og rehabilitering som en del av kommunenes frie inntekter. Med dette har regjeringen fulgt opp målsettingen om 300 mill. kr. i stimuleringsmidler til opptrappingsplanen i perioden 2017-2019. Midlene fordeles etter delkostnadsnøkkelen for sosialhjelp. Se nærmere omtale i Prp. 1 S (2018-2019) for Helse- og omsorgsdepartementet.

Barnehage

Regjeringen foreslår å utvide dagens ordning med gratis kjernetid for 3-,4-, og 5-åringer til også å omfatte 2-åringer. Forslaget vil gi familier med lav inntekt et rimeligere barnehagetilbud og bidra til økt barnehagebruk for familier med lav inntekt, og bedre integreringen og språkopplæringen blant minoritetsspråklige barn. Rammetilskuddet økes i denne forbindelse med 45,7 mill. kr. i 2019.

I tillegg foreslår regjeringen ca. 10 mill. kr. til opprettelse av nye studieplasser for barnehagelærere. Dette vil bidra til økt tilgang på barnehagelærere.

Maksimal foreldrebetaling øker med 50 kr. pr. mnd. fra 1. august 2019. Som følge av dette reduseres rammetilskuddet til kommunene med 65,8 mill. kr. i 2019.

Skole (lærernorm)

Siden 2005 er det bevilget øremerkede midler som har sikret flere lærere i grunnskolen. Høsten 2018 ble lærernormen i grunnskolen innført, og det ble bevilget totalt 1,4 mrd. kr. i 2018. I 2019 foreslår

regjeringen å videreføre den øremerkede bevilgningen til flere lærerårsverk med 1,468 mrd. kr. I tillegg er 200 mrd. kr. av veksten i de frie inntektene til kommunene begrunnet med en særskilt satsing på tidlig innsats i skolen, som blant annet benyttes til flere lærerårsverk ved opptrapping av lærernormen i 2019.

Både de 200 mill. kr. av veksten i frie inntekter og om lag 1 mrd. kr. av den øremerkede bevilgningen vil bli fordelt til kommunene etter grunnskolenøkkelen. Dette gjør det mulig å øke lærertettheten også i kommuner som allerede oppfyller kravet i lærernormen. Se nærmere omtale i Prp. 1 S (2018-2019) for Kunnskapsdepartementet.

Korreksjonssaker i statsbudsjettet

Ved pålegg om nye eller utvidede oppgaver for kommunesektoren, avvikling av oppgaver eller regelendringer som har økonomiske konsekvenser, skal kommunesektoren kompenseres eller trekkes i frie inntekter på grunnlag av beregnet endring i økonomisk belastning. Disse endringene kommer i tillegg til veksten i frie inntekter. Dette er såkalte korreksjonssaker og er omtalt i sin helhet i tabell 7.20 i budsjettproposisjonen s. 181. Under vises kun saker som er aktuelle for kommunen.

- Økt inntektsgrense for gratis kjernetid i barnehage fra 1. august 2018, helårseffekt, 47,1 mill. kr.
- Gratis kjernetid i barnehage for 2-åringer fra familier med lav inntekt fra 1. august 2019, 47,7 mill. kr.
- Økt foreldrebetaling i barnehage med 110 kr. pr. mnd. fra januar 2018, helårseffekt, -21,9 mill. kr.
- Økt foreldrebetaling i barnehage med 50 kr. pr. mnd. fra 1. august 2019, -65,8 mill. kr.
- Skjønnstilskudd, engangsbevilgning i 2018 til retaksering ifm. endring i eiendomsskatt, -74,5 mill. kr.
- Kommunal betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter i psykisk helsevern og tverrfaglig spesialiserte behandling av rusavhengighet, 185 mill. kr.
- Takstoppgjør for allmennleger i 2018, helårseffekt, 100 mill. kr.

Toppfinansieringsordning for ressurskrevende tjenester

På bakgrunn av utgiftsveksten de siste årene foreslår regjeringen en moderat endring av ordningen i 2019. Innslagspunktet prisjusteres, og økes med kr. 50 000 utover dette. Det nye innslagspunktet blir da kr. 1 320 000.

Kompensasjonsgraden foreslås uendret på 80 %.

Inntektsgarantiordningen (INGAR)

Inntektsgarantiordningen i inntektssystemet for kommunene er en overgangsordning som sikrer at alle kommuner har en vekst i rammetilskuddet fra ett år til det neste som i 2019 er lavere enn 400 kroner per innbygger under landsgjennomsnittet. Det gjøres ingen endringer i denne ordningen i 2019.

Kompensasjon for bortfall av eiendomsskatt på produksjonsutstyr og installasjoner

I forbindelse med statsbudsjettet 2018 vedtok Stortinget å frita produksjonsutstyr og -installasjoner for eiendomsskatt fra og med 2019. Regelendringene skal fases inn over syv år.

Forslaget vil gi næringslivet skattelettelser og bedre rammebetingelser, men tilsvarende redusert eiendomsskatt til kommunene.

Stortinget har bedt regjeringen sørge for at det gis tilnærmet full kompensasjon til kommuner som får redusert eiendomsskatt som følge av lovendringen, begrenset oppad til 500 millioner kroner. Ettersom lovendringen fases inn over 7 år, vil også kompensasjonen fases inn over 7 år. I 2019 vil derfor 71 millioner kroner gis til kommuner som får lavere inntekter som følge av lovendringene. Som følge av lovendringen må kommunene retaksere de berørte anleggene.

Havbruksfondet

I forslag til Statsbudsjettet for 2018 ble det vedtatt å innføre en ekstra eksportavgift for laks som skal tilføres den enkelte kommune. Bø kommune fikk første gang tilført midler i 2017 med et mindre beløp på 0.2 mill kr. I 2018 har vi fått tilført 13.8 mill kr etter siste konsesjonsrunde. Det er sagt at vi er sikret et tilskudd på 1/12 av nevnte tilskudd i 2019. Det er ny konsesjonsrunde i 2020, som vil avklare tildelingen for dette året. Vi har i budsjettet lagt opp til at vi årlig får tildelt 2.5 mill kr i tilskudd.

Utfordringer og strategi for kommunen

Befolkningsframskrivning

Utviklingen i kommunens og landets innbyggertall og sammensetning er en sentral del av forutsetningene i inntektssystemet. I foreliggende budsjettforslag har vi tatt utgangspunkt i at status her pr 01.07.2018 (2 625) vil videreføres i hele økonomiplanperioden, og at landets befolkning øker med ca 36 000 pr år. For vår kommune er dette er en meget optimistiske prognose hvis vi ser hva som har skjedd de siste 10 årene samlet, men vi har opplevd en stabilisering de siste av disse årene. En tilleggsfaktor som påvirker dette er at vi ikke lenger kan påregne mottak av flyktninger i den skala som tidligere år. Som nevnt og kjent fra før har demografiske fakta betydelig innvirkning på fordelingen av inntektene til kommunene i form av rammetilskudd og skatteinntekter.

Med en voksende befolkning og endring i sammensetning vil Bø kommune, selv om vi greier å stabilisere befolkningen, få en mindre del av frie inntekter som fordeles over inntektssystemet.

Likviditet

Vi har fra år 2008 måttet oppta lån for å kunne sikre at vi kan ivareta våre betalingsforpliktelser til enhver tid.

Vi har balanseført en kortsiktig gjeld på 33 mill kr som kassakreditt. Hovedgrunnen for dette var opprinnelig et opparbeidet driftsunderskudd, samt innføringen ny måte å bokføre pensjonsutgifter på i år 2002. Virkningen av dette framkommer under 2.19 Premieavvik i balansen pr 31.12.2017 med 25.8 mill kr. Vi begynner nå å bli ferdig med amortiseringen for de første årene (15 år) slik at forannevnte saldo reduseres tilsvarende. Imidlertid er avviket i økonomiplanperioden betydelig større og amortiseringstiden kortere (7 år) slik at saldoen vil øke i perioden, og bidra til fortsatt behov for kassakreditten som nevnt. Videre ble kassakreditten opptatt for ca 10 år siden, slik at prisstigningen også må tas hensyn til..

Gjeld

Kommunens totale langsiktige lånegjeld er pr 31.12.2017 på 745 mill kr. Av dette utgjør de ordinære banklånene, som vi vanligvis omtaler som kommunens langsiktige gjeld 261 mill kr. Av dette utgjør investeringsgjelda 234 mill kr og startlån 27 mill kr. Dette er en økning av lånegjelda på 8 mill kr fra 2016. Resten av den langsiktige gjelda er pensjonsforpliktelser i Kommunal Landspensjonskasse og Statens Pensjonskasse. Denne har økt med 13.9 mill kr.

I løpet av 2018 har vi opptatt et lån til investeringer på 34 mill kr, og startlån på 8 mill kr, og det er i skrivende stund vedtatt å oppta ytterligere 8 mill kr i startlån. Selv om sistnevnte lån går til videre utlån, og skal tilbakebetales, vil investeringsgjelda øke med 27 mill kr. Dette gir selvsagt en vesentlig belastning i form av renter og avdrag.

I økonomiplanperioden legges samlet opp til mindre låneopptak. Dersom dette etterleves i senere årsbudsjett vil lånegjelda reduseres.

Investeringer i økonomiplanen

Ikke-avgiftsfinansierte investeringer

Beløp i 1000	Samlede prosjektbeløp	Økonomiplan				Sum
Investeringsprosjekter	**Ferdig år**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2019-22**
Teknisk etat						
Carport Bøheimen	2020	0	1 000	0	0	1 000
Oppgradering saksbehandlersystem	2019	500	0	0	0	500
Rehabilitering utleieboliger 2019	2019	3 900	0	0	0	3 900
Rehabilitering utleieboliger 2020	2020	0	2 600	0	0	2 600
Rehabilitering utleieboliger 2020	2022	0	0	0	1 100	1 100
Rehabilitering utleieboliger 2021	2021	0	0	1 100	0	1 100
Rehabilitering veier 2019	2019	2 500	0	0	0	2 500
Rehabilitering veier 2020	2020	0	2 500	0	0	2 500
Rehabilitering veier 2021	2021	0	0	2 500	0	2 500
Rehabilitering veier 2022	2022	0	0	0	2 500	2 500
Sykesignalanlegg Bøheimen	2019	400	0	0	0	400
Tak Ungdomsskole	2019	1 500	0	0	0	1 500
Tilbygg Bøheimen	2019	4 000	0	0	0	4 000
Tillrettelegging for reiseliv	2020	0	500	0	0	500
Trafikksikkerhetstiltak 2019	2019	450	0	0	0	450
Trafikksikkerhetstiltak 2020	2020	0	300	0	0	300
Trafikksikkerhetstiltak 2021	2021	0	0	300	0	300
Trafikksikkerhetstiltak 2022	2022	0	0	0	300	300
Utbedring Moloveien	2019	1 500	0	0	0	1 500
Sum Teknisk etat		**14 750**	**6 900**	**3 900**	**3 900**	**29 450**
Sum		**14 750**	**6 900**	**3 900**	**3 900**	**29 450**

Avgiftsfinansierte investeringer

Beløp i 1000	Samlede prosjektbeløp	Økonomiplan				Sum
Investeringsprosjekter	**Ferdig år**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2019-22**
Teknisk etat						
Strømmåleravlesning på kaier	2019	300	0	0	0	300
Sum Teknisk etat		**300**	**0**	**0**	**0**	**300**
Sum		**300**	**0**	**0**	**0**	**300**

Ikke-avgiftsfinansierte investeringer

Carport Bøheimen

Det skal prosjekteres en carport for 10 biler I hjemmesykepleien ved Bøheimen.

Valg av plassering og type byggemateriell kommer teknisk tilbake til i løpet av sommeren 2019.

Oppgradering saksbehandlersystem

Oppgradering av saksbehandlersystem og arkiv. Forbedringer av møtesekretærsfunksjon.

Rehabilitering utleieboliger 2019

Det ble vedtatt KST 28/18 å legge inn 5,4 mill. i 2019 på utbedring av kommunale boliger.

I stedet foreslås det å benytte kr 3 900 000,- i 2019 til formålet. Dette er mer realistisk sum for gjennomføring i 2019.

Rehabilitering utleieboliger 2020

Det tildeles nytt prosjektnummer hvert år for å holde en bedre oversikt på kostnadene. I 2019 ble det overflyttet kr 1 500 000,- til 2020. Det er grunnlaget for at kostanden er 2,6 mill. og ikke 1,1 mill. etter vedtaket.

Rehabilitering utleieboliger 2020

Videreføring av utbedring av kommunale utleieboliger.

Rehabilitering utleieboliger 2021

Videreføring av utbedring kommunale utleieboliger.

Rehabilitering veier 2019

Rehabilitering veier 2019 innbefatter at det hvert år legges asfalt på kommunale veier.

Det legges vanligvis nye stikkrenner, grus og avsluttes med asfalt som toppdekke.

Rehabilitering veier 2020

Rehabilitering av kommunale veier og asfaltering

Rehabilitering veier 2021

Utbedring av kommunale veier og asfaltering

Rehabilitering veier 2022

Utbedring av kommunale veier og asfalt

Sykesignalanlegg Bøheimen

Det er behov for å skifte ut sykesignalanlegget på Bøheimen.

Det gamle anlegget er utdatert og vedlikeholdet av dette er ikke lønnsomt.

Tak Ungdomsskole

Det må legges nytt tak på deler av ungdomsskolen da taket på sørfløyen har lekkasjer og har dårlig fall til sluk.

Taket oppbygges med nytt fall og nytt dekke.

Tilbygg Bøheimen

Dette er allerede et vedtatt prosjekt for imøtekomme tilbudet til hjemmeboende demente. Kostnadsrammen er satt til kr 4 000 000,-

Tillrettelegging for reiseliv

Det er behov for å bedre tilretteleggingen for reiselivet.

Det vil bli satt ned en arbeidsgruppe som skal gjennomgå behovet og fremlegge sak til politisk behandling i løpet av vår/sommer 2019.

Trafikksikkerhetstiltak 2019

Utarbeidelse av Reguleringsplan for gang- og sykkelsti fra Riskrysset til Bø Ungdomsskole.

Trafikksikkerhetstiltak 2020

Trafikksikkerhetstiltak i henhold til vedtatt handlingsplan av 2019

Trafikksikkerhetstiltak 2021

Trafikksikkerhetstiltak i henhold til vedtatt handlingsplan av 2020

Trafikksikkerhetstiltak 2022

Trafikksikkerhetstiltak i henhold til vedtatt handlingsplan av 2021

Utbedring Moloveien

Utbedring av nedkjøringen ved siste del av Moloveien. Montering av autovern og legging av asfalt. Det opparbeides vei inn til Kai Hovden.
Prosjektet er delfinansiert der Nordland Fylkeskommune bevilger kr 600 000,- gjennom kommunal infrastruktur.
Prosjektets budsjettramme er 1 500 000,- og Bø Kommune sin egenfinansiering er på 900 000,-

Avgiftsfinansierte investeringer

Strømmåleravlesning på kaier

Etablering av strømavlesning på alle kommunale kaier slik at forbruket blir fakturert til leietaker.

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter

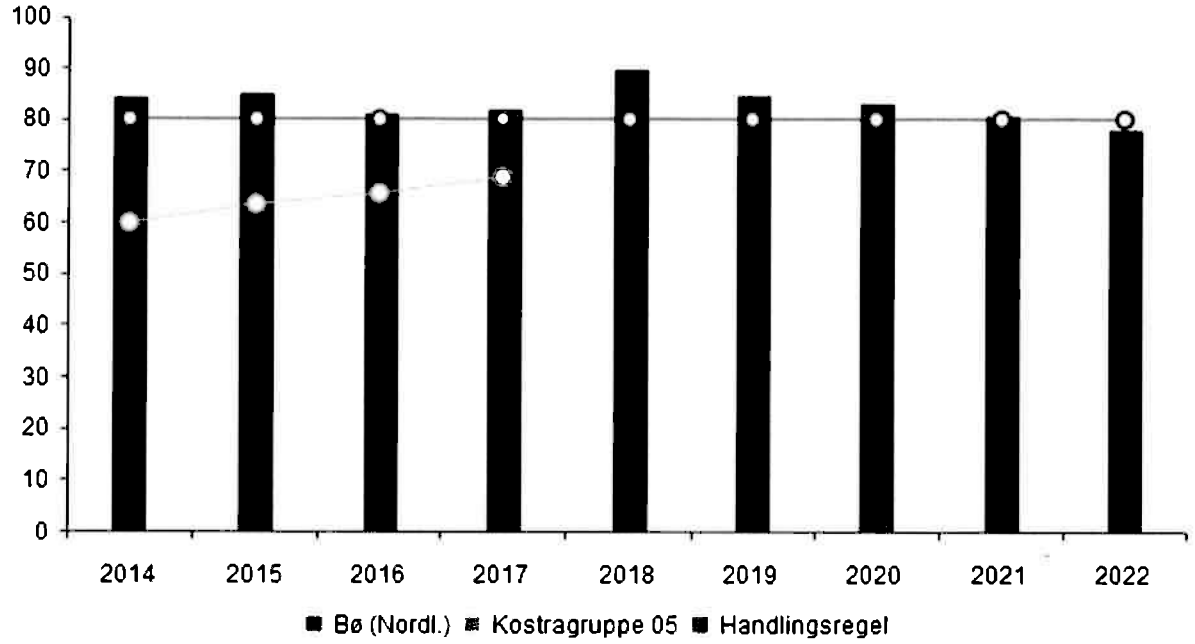

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Bø (Nordl.)	84,1 %	85,1 %	81,0 %	82,0 %	89,8 %	84,8 %	83,2 %	80,5 %	78,1 %

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter

Det er viktig å være oppmerksom på at gjelda belaster kommuneregnskapet i ulik grad. Gjeld som er knyttet til finansiering innenfor VAR-sektoren betales av brukerne. Staten gir rentekompensasjon til spesielle investeringsformål. I mange kommuner er det derfor betydelig forskjell på utestående rentebærende gjeld og den gjelden hvor rentekostnadene belaster kommuneregnskapet direkte.

Renter og avdrag på lån skal betales over kommunens driftsregnskap. Høy gjeld reduserer handlingsrommet, mens høye inntekter gir muligheter. Et høyt gjeldsnivå kan være bærekraftig dersom inntektene også er høye. Et mye brukt måltall på dette forholdet er «netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter», kalt gjeldsgrad. Gjeldsgraden for hele landet lå i 2017 på ....., men det er stor variasjon mellom kommunene. En høy gjeldsgrad reduserer handlingsrommet.

Tabellen viser at vi har ligget mellom 81-85% i årene 2014-2017. Handlingsregelen ligger på 80%. I 2017 hadde vi en netto lånegjeld på 89 452 kr pr innbygger (nr 100 på en landsoversikt).

Regnskapstallene for 2013-2017 viser at vi ligger høyere enn Kostragruppen.

Store investeringer som finansieres med høy andel av lånefinansiering vil over tid gi høy gjeldsgrad. Skal kommunen bevare et godt finansielt handlingsrom, er det nødvendig med en god balanse mellom bruk av gjeld og avsatte fonds eller driftsmidler. Mange kommuner har fastsatte handlingsregler som gir rammer for maksimalt låneopptak. Slike handlingsregler har ikke Bø kommune, og vi har 100% lånefinansiering av investeringer. Dette er høyt over landsgjennomsnittet.

Hovedtallene i budsjettforslaget

Sentrale inntekter

	Budsjett	Økonomiplan			
Beløp i 1000	2018	2019	2020	2021	2022
Skatt på inntekt og formue	-52 081	-57 186	-58 333	-59 500	-60 682
Ordinært rammetilskudd	-128 540	-127 714	-127 243	-126 123	-125 288
Skatt på eiendom	-7 280	-8 100	-8 100	-9 100	-9 100
Andre generelle statstilskudd	-2 100	-4 540	-4 620	-4 675	-4 592
Motpost kalk. Avskr. Og renter	-1 567	-1 400	-1 400	-1 400	-1 400
Sum sentrale inntekter	**-191 568**	**-198 940**	**-199 696**	**-200 798**	**-201 062**

Sentrale utgifter

	Budsjett	Økonomiplan			
Beløp i 1000	2018	2019	2020	2021	2022
Pensjon	-8 318	-9 405	-7 759	-5 870	-5 640
Premieavvik SPK	-71	-22	10	34	74
Andre sentrale utgifter	-2 567	-500	-500	-500	-500
Avskrivninger	0	0	0	0	0
Lønnsreserve	3 200	3 200	3 200	3 200	3 200
Sum sentrale utgifter	**-7 756**	**-6 727**	**-5 049**	**-3 136**	**-2 866**

Satt på inntekt/formue og rammetilskudd

Regjeringens forslag til statsbudsjett gir Bø kommune et rammetilskudd 109.6 mill. kr. Det er videre anslått en skatt på 54.1 mill. kr som gir en inntektsutjevning på 20.3 mill. kr. I dette ligger det en forutsetning om en skattevekst for landet fra 2017 til 2018 på 2.4% og en reduksjon i kommunens skatt på 1.2%. Videre har de forutsatt at kommunens innbyggertall pr 01.07.2018 er 2 629 og at dette skal reduseres til 2 597 pr 01.01.2019. For resten av årene i økonomiplanperioden foreligger det ikke beregninger, slik at disse må vi gjøres selv.

Dette har vi gjort, og vi har lagt til grunn et innbyggertallet skal holde seg konstant på 2 625 i hele perioden. Dette er en forutsetning som kommunestyre også har vedtatt kommuneplanen. Viser her til det som er skrevet under eget punkt om befolkningsutvikling. Ettersom økonomiplanen ikke er prisjustert, er det bare lagt inn en økning av frie inntekter som tar hensyn til befolkningsøkningen for landet. Med utgangspunkt i Revidert nasjonalbudsjett er det lagt inn en deflator på 2,8% for 2019. Videre er det i perioden 2020-2022 pga. befolkningsøkningen lagt inn en realvekst på rammetilskuddet på 0,9-1.0% og ditto skattevekst på 1%.

Skatt på eiendom

I 2018 har vi budsjettert med 7.3 mill kr i eiendomsskatt (4 promille). Kommunestyret har i eksisterende økonomiplan vedtatt å ta inn 8.1 mill kr i 2019 og 2020 (4,45 promille) og 9.9 mill kr i 2021 (5,45 promille). Det er forutsatt å bruke 1 mill kr av havbruksfondet hvert år for å holde skatten nede på dette nivået.

I foreliggende økonomiplanforslag er det lagt opp til å holde skatten på samme nivå som nevnt i 2019 og 2020, mens den økes til maks 5 promille i resten av perioden. Det er da forutsatt at dette finansieres av disposisjonsfond som er opparbeidet i 2018 av tilskudd fra havbruksfondet.

Stortinget har i budsjettet for 2018 vedtatt å fjerne skatt på produksjonsutstyr og intallasjoner, den såkalte maskinskatten for å bedre rammevilkårene for næringslivet. Dette skal gjøres gradvis fra 2019. Så er det videre bestemt at kommunene skal få inntektstapet kompensert gjennom økt rammeoverføring for inntil 500 mill kr. For 2019 er det satt av 71 mill kr til formålet. Det er ikke tatt hensyn til dette i foreliggende dokument, men en grov beregning tilsier at Bø kommune vil tape ca 170 000 kr i inntekt. Så får vi se hvorvidt kompensasjonen dekker tapet.

I årets Statsbudsjett fremgår at maksimalskattesatsen for boliger og fritidseiendommer skal reduseres fra 7 til 5 promille fra 2020. Dette vil selvsagt redusere inntektsmuligheten for oss i framtiden (3.6 mill kr pr år). De kommuner som allerede ligger på 7 promille vil med dette få betydelige inntektstap fra år 2020.

Det foreslås det å innføre et tak på skattegrunnlaget på bolig- og fritidseiendommer ved at det innføres en regel med bruk av obligatorisk reduksjonsfaktor i markedsverdien. Det foreslås at denne settes til 30%.

Det foreslås også tvungen statlig taksering (formuesgrunnlagstaksering) av boligeiendommer, ved at Skatteetatens formuesgrunnlag gjøres obligatorisk ved utskriving av eiendomsskatt på boligeiendommer. Kommunene må fortsatt taksere de eiendommene som ikke får formuesgrunnlag fra Skatteetaten. Dette gjelder bl.a våningshus, fritidseiendommer og næringseiendommer.

For å ta i bruk Skatteetatens formuesgrunnlag for eiendomsskatt foreslås det en overgangsregel for skatteårene 2020-2023. Denne regelen gjelder for kommuner som har gjennomført alminnelig taksering i 2013 eller senere. Disse kommunene kan bruke de kommunale takstene til og med 2023, men også disse kommunene må bruke en reduksjonsfaktor på 30% i overgangsperioden. Bø komme tilhører denne gruppen som overgangsreglene gjelder for. Dette innebærer reduserte skattegrunnlag på boligeiendommer fra 2020. Det er ikke gjort beregninger hva dette vil utgjøre i inntektstap for oss, men hvis vi legger til grunn en eiendom som i dag har en takst på 1.5 mill kr, 50 000 kr i bunnfradrag og en skattesats på 5 promille, så vil skatteyter få redusert skatten med 2 250 kr, mens kommunens inntektstap vil være det samme. Vi ser mao for oss et betydelig samlet inntektsbortfall dersom dette blir vedtatt. Vi må da komme tilbake til dette til neste år.

Andre generelle statstilskudd

Staten gir gjennom Husbanken kommunene rente- og avdragskompensasjon for sykehjem og omsorgsboliger, rentekompensasjon for skoleanlegg og kirkebygg (orgelet). Renten fastsettes hvert år i Statsbudsjettet i samsvar med utviklingen i lånemarkedet. I perioden er det lagt inn samme rente som på kommunale innlån på flytende lån.

Motpost kalkulatoririske avskrivninger og renter

Investeringer gjort på selvkostområdene vann og avløp har påført kommunen kapitalkostnader. Disse beregnes ut fra størrelsen på investeringen, avskrivningen (lineær) og alternativkostnaden, det vi si den avkastningen kommunen alternativt kunne oppnådd ved å plassere midler tilsvarende investeringen i markedet. I et velfungerende marked vil renten angi alternativkostnaden. Kalkylrenten som skal brukes er en 5-årig SWAP påplusset 0.5%, som i dette budsjettet er lagt inn med 2.39%.

Finansinntekter og utgifter

Finansinntekter og -utgifter

	Budsjett		Økonomiplan		
Beløp i 1000	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Renteinntekter og utbytte	-3 360	-3 519	-3 594	-3 664	-3 728
Renteutgifter, prov. og andre fin.utgifter	5 511	6 751	7 896	8 837	8 624
Avdrag på lån	7 419	8 330	8 545	8 717	8 840
Netto finansinntekter/finansutgifter	**9 570**	**11 562**	**12 847**	**13 890**	**13 736**
Finansutgifter i tjenesteområdene	-41	-41	-41	-41	-41
Totale finansutgifter	**9 529**	**11 521**	**12 806**	**13 849**	**13 695**

Renteinntekter og utbytte

Dette er i hovedsak inntekter av midler på innestående på kommunens foliokonto og renter av startlån. Videre ligger det utbytte fra Vesterålskraft og Reno-Vest på 2.5 mill kr.

Renteutgifter, provisjon og andre finansutgifter

Det er lagt inn en forventet lånerente på lån til flytende vilkår i perioden på hhv. 2,04% (2019), 2,49% (2020), 2,92% (2021) og 2,84% (2022). Vi har tatt utgangspunkt i en prognose fra Kommunalbanken.

I henhold til Finansreglementet skal bl.a minst 20% av låneporteføljen være sikret i fastrentekontrakter. Pr 31.12.2018 har vi 31% bundet opp.

Avdrag på lån

Kommunestyret har i tidligere budsjetter vedtatt å holde seg til minimumsavdrag. Dette har tidligere år medført at vi har kunnet redusere avdragene, ved å endre på inngåtte nedbetalingsplaner. Beregninger de to siste årene har vist at vi må gå tilbake til opprinnelige nedbetalingsplaner for å tilfredsstille forskriftene. I perioden er det fortsatt lagt opp til å betale minimumsavdrag. Størrelsen på dette er noe usikkert utover årene. Det derfor selvsagt gjøres fortløpende beregninger i forbindelse med hvert årsregnskap/årsbudsjett.

Pensjon

Med utgangspunkt i tilbakemelding fra KLP og STP er følgende pensjonssatser benyttet i planperioden:

- SPK: 10,85% (10.45% i budsjettet for 2018)
- KLP Fellesordningen: 22.26% (22.10% i budsjettet for 2018)
- KLP Sykepleiere: 18.4% (19.9% i budsjettet for 2018)

Fellesordningen utgjør brorparten av pensjonsutgiftene. Ettersom det opereres med vesentlige positive premieavvik, settes det av betydelige beløp i amortisering i perioden.

Lønnsreserve

Høyere lønnsvekst og flere i jobb er spådommen fra SSB i de neste årene. Dette henger nøye sammen med forventet økt rentenivå. I årene etter oljeprisfallet i 2014 har det vært heller beskjedne lønnsoppgjør i Norge sammenlignet med tidligere år. Nå blir det andre boller, tror SSB. De ser for seg en lønnsvekst på 3.3% i 2019.

Det er avsatt tett på 4 mill kr til dekning av lønnsoppgjøret, som skal dekke økte kostnader i 2019 knyttet til sentralt og lokalt oppgjør. Forventer at avsatte beløp for 2019 antas å ligge innenfor anslått prognose.

Økonomisk utvikling i planperioden

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

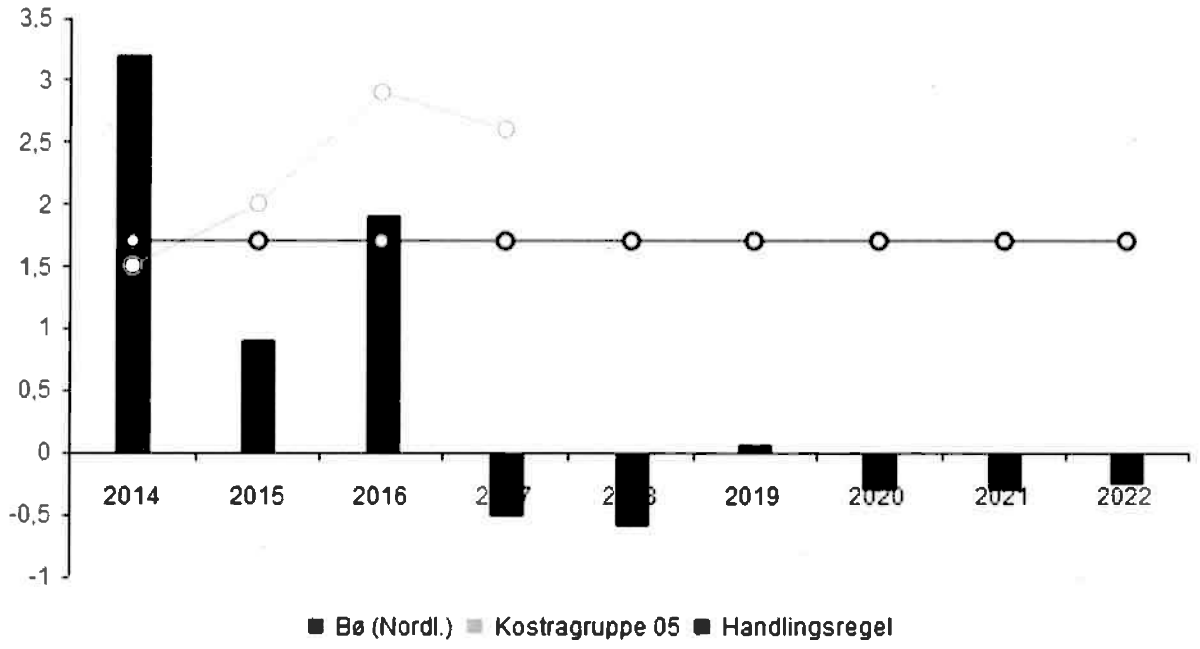

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Bø (Nordl.)	3,2 %	0,9 %	1,9 %	-0,5 %	-0,6 %	0,1 %	-0,3 %	-0,3 %	-0,2 %

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

Tabellen viser andel netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter i perioden 2014 2022, hvor årene før 2018 viser regnskapstall, mens resten er ut fra budsjett.

Bransjenormen sier at andelen bør være 1.75%, mao et netto driftsresultat på 5 mill kr i økonomiplanperioden. Foreslåtte budsjett viser et positivt netto driftsresultat på 0.2 mill kr for 2019, mens resten av perioden har vi et negativt resultat på 0.7-0.8 mill kr.

Så vet vi at måten vi fører pensjonsutgiftene på påvirker netto driftsresultat. Det er derfor nødvendig å korrigere dette for summen av premieavvik/amortisering

. Dette gir et negativt netto driftsresultat i de enkelte årene i perioden på mellom 8 og 9 mill kr.

Når vi vet at normen er et positivt netto driftsresultat på 5 mill kr, ser vi fort at dette ikke bra, og at det vi må øke inntektene/redusere utgiftene med ca 13 mill kr for å nå opp til normen.

Tabellen viser tallene for opprinnelig budsjett for 2018. En korrigering av denne etter revidert budsjett viser en positivt andel på 2.7% som korrigert blir på 0.5%, altså noe bedre enn i denne økonomiplanperioden. Dette skyldes i hovedsak tilskudd fra Havbruksfondet.

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

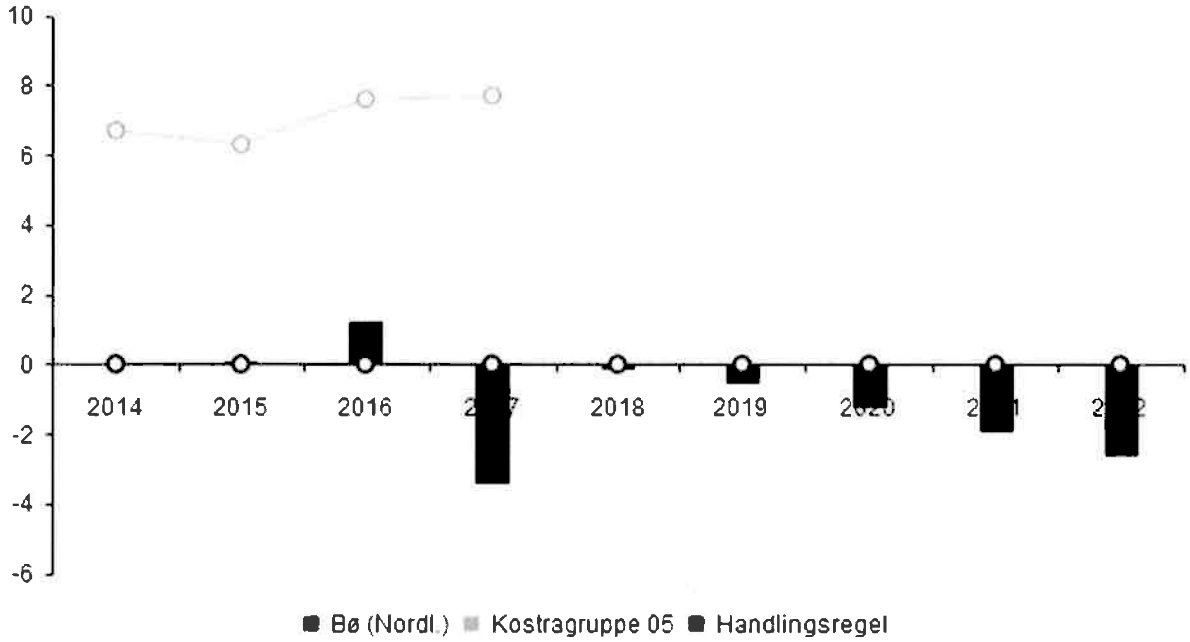

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Bø (Nordl.)	0,0 %	0,1 %	1,2 %	-3,4 %	-0,1 %	-0,5 %	-1,2 %	-1,9 %	-2,6 %

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

Disposisjonsfondet er fri egenkapital i balansen. Det er kommunens reserver for å dekke uforutsette utgifter og sviktende inntekter. Det bør utgjøre 10% av driftsinntektene, noe som utgjør 28 mill kr. Dette ville i tilfelle vært kommunens likviditetsreserve. I stedet har vi i dag lånt 33 mill kr som erstatning for manglende likviditet. I revidert budsjett for 2018 har kommunestyret vedtatt å sette av 10 mill kr til disposisjonsfond (Havbruksfondsmidler). Dette må sies å være meget positivt dersom vi ikke bruker dette til likviditet. Det er lagt opp til å bruke 2.8 mill kr av dette fondet til ordinær drift i økonomiplanperioden.

Gebyrregulativet

Særskilte gebyravvik utover 2,7%

Det vises til vedlagte gebyrregulativ. Det er i dette budsjettet tatt utgangspunkt i en generell prisstigning på kommunale varer og tjenester på 2,7%. I en del tilfeller avviker foreslått pris fra den generelle økningen. Dette kommenteres særskilt her. Dette gjelder også for eventuelle varer og tjenester som ikke har vært priset tidligere.

Avvik fra generell prisstigning

- Foreldrebetaling i barnehager følger statens satser for maksimalpris.
- Gebyrer ved behandling av jord- og konsesjonslovsaker følger øvre ramme fastsatt av Statens landbruksforvaltning.
- Bevillingsgebyr fastsettes i hht. Alkohollovens § 6-1 på kommunal salgsbevilling for alkoholholdig drikk i gruppe 1, og statlig bevilling for skjenking av alkoholholdig drikk fastsettes for ett kalenderår om gangen for hver enkelt bevilling på grunnlag av forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk.
- Gebyrsatser ved egen kommunal innfordringsvirksomhet følger statlig fastsatt rettsgebyr og inkassogebyr.
- Feiing/brannsyn økes med 13 %, fordi dette ansvarsområde har hatt underskudd over flere år og har større aktivitet.
- Vann økes med 2,6%
- Avløp økes med 3,8%. Dette skyldes økte vedlikeholdsutgifter. Avløpsnettet har et betydeling etterslep på oppgradering/vedlikehold, så vi ønsker å intensivere dette arbeidet.

Uendret fra 2018

- Kopiering (kap 7)
- Husleie (kap 9)
- Timepriser (kap 10..4)
- Plansaker (kap 10.2.1)
- Mindre endringer reguleringsplan (kap 10.2.2)
- Andre tekniske tjenester (kap 13)
- Festeavgift (kap 15)
- Nytt Havneregulativ vedtatt i kommunestyret sak 46 (01.11.2018)

Varer og tjenester som har vært priset tidligere

- Det tilbys ikke tjeneste som ambulerende vaktmester, og denne er derfor tatt ut av regulativet.

Kommunens tjenesteområder

Politikk og administrasjon

Innledning

Politikk og administrasjon tilsvarer alle ansvarene fra 1000-1999, og er tidligere omtalt som Fellesfunksjoner og politiske styringsorganer. Herunder ligger en rekke tjenesteområder som har som formål å yte tjenester såvel eksternt som internt i egen organisasjon. Herunder ligger også tilskudd og prising av tjenesteytelser relatert til Bø og Malnes sogn. I etterfølgende beskrivelse av hvert enkelt tjenesteområde vil det framgå en nærmere relativt kort omtale som gir noe mer utvidet informasjon om innhold. Administrasjon tilsvarer alle ansvarene fra 1000-1999, og er tidligere omtalt som Fellesfunksjoner og politiske styringsorganer. Dette er ikke gitt navnet etat i vår organisasjonsplan. I etterfølgende kommentar vil det bli gitt en kort beskrivelse av hvert enkelt ansvar.

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

	Regnskap	Budsjett		Økonomiplan		
Beløp i 1000	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Driftsutgifter						
Lønn	12 166	11 838	11 279	11 279	11 279	11 279
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	6 146	5 179	5 179	5 179	5 179	5 179
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	1 928	1 868	1 868	1 868	1 868	1 868
Overføringsutgifter	3 075	4 347	4 541	4 404	4 193	4 193
Finansutgifter	8	1	1	1	1	1
Sum Driftsutgifter	**23 323**	**23 233**	**22 868**	**22 731**	**22 520**	**22 520**
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-1 031	-489	-489	-489	-489	-489
Refusjoner	-83	-14	-14	-14	-14	-14
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-36	-30	-30	-30	-30	-30
Sum Driftsinntekter	**-1 149**	**-533**	**-533**	**-533**	**-533**	**-533**
Sum	**22 175**	**22 700**	**22 335**	**22 198**	**21 987**	**21 987**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Politisk styring

Gjennomføring av politisk virksomhet først og fremst knyttet til møter i de formelle organene. Heri ligger alle typer godtgjørelser i henhold til godtgjøresesregulativet, reise- og oppholdsutgifter, bevertning. Utgifter til gjennomføring av politiske valg, de årene dette er aktuelt, og tilskudd til Regionrådet og tilskudd til politiske partier utgiftsfres også her.

Kontrollutvalget

Kommunestyret har det øverste tilsynsansvaret for den kommunale forvaltningen. Kommunestyret velger selv et kontrollutvalg til å forestå det løpende tilsynet med den kommunale forvaltningen på sine vegne. Dette er et spesialorgan som ikke kan tillegges andre funksjoner en de som fremgår av kommunelovens § 77. Kontrollutvalget skal påse at kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte, og skal videre påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, og at det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon). Det er kommunestyret som vedtar budsjettet for dette organet. Foreliggende budsjettforslag er identisk med forslaget som foreligger fra Kontrollutvalget, og består av utgifter til drift av utvalget samt kjøp av sekretariatstjenester.

Revisjon

Revisjonsarbeidet skal omfatte regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon. Kommunestyret avgjør selv om kommunen skal ansette egne revisorer, delta i interkommunalt samarbeid om revisjon, eller inngå avtale med annen revisor. Bø kommune er for tiden med i et interkommunalt samarbeide (KomRev Nord).

Rådmannen

Dette ansvaret inneholder i hovedsak lønn til rådmann og personalrådgiver samt andre personalkostnader knyttet til disse stillingene.

Økonomiavdelingen

Økonomiavdelingen har ansvar for alt knyttet opp mot lønnsutbetaling og refusjon sykepenger, regnskap og innfordring av kommunale krav, herunder også eiendomsskatt. Videre har avdelingen ansvar skatteregnskapet og arbeidsgiverkontroll. Sistnevnte oppgaver løses gjennom en inngått avtale med Bodø kommune. Kirkelig fellesråd benytter seg også av økonomi- og it-tjenester.

Avdelingen har også ansvar for innfordring av startlån og næringslån. Disse oppgavene kjøpes for tiden av Øksnes kommune.

Avdelingen er også sentral i utarbeidelse av ulike rapporter til bruk i planlegging, herunder økonomiplan, årsbudsjett, årsrapport, månedsrapport, tertialrapport mv.

Eiendomsskattekontoret

Vi innførte eiendomsskatt første år i 2015 på verker og bruk, og 2016 på hus/fritidsboliger og næringseiendommer fra 2016. Vi har nå fått erfaring med utførelse av disse arbeidsoppgave samt ressursbehov. Oppgavende består i å taksere eiendommer og skrive ut

eiendomsskatt. Dette ble i utgangspunktet gjort for en periode på 10 år, og arbeidet i perioden fram til neste hovedtaksering knytter seg til nybygg og tilbygg, samt behandling av klagesaker. Videre er det et kontinuerlig arbeid i forhold til innfordring. Oppgavene løses innenfor eksisterende personellressurser.Det er et godt samarbeid som bidrar med viktige ressurser.

Det medgår også ressurser/utgifter til saksbehandling og gjennomføring av møter sakkyndig nemnd og klagenemnda. Taksering av verker og bruk og næringseiendommer kjøper vi eksternt, da vi ikke har kompetanse til dette.

Eldrerådet

Dette er utgifter knyttet til avvikling av møter i eldrerådet samt eventuell opplæring og reiser.

Diverse fellesutgifter

Dette ansvaret inneholder felles utgifter som gjelder alle etatene som personalforsikringer (gruppeliv/yrkesskade), kontingenter og lisenser, kjøp av sentralbordtjenester, portoutgifter og kontormateriell for hele kommunehuset.

Kirkelige og religiøse formål

Herunder ligger utgifter som gjelder tjenesteytingsavtalen med Kirkelig fellesråd som omfatter økonomi og kirkegårdsarbeid. Videre et direkte tilskudd til drift av Bø og Malnes sogn og andre trossamfunn.

Ungdomsrådet

Det er i budsjettet lagt inn midler til det arbeidet som utføres av ungdomsrådet. Dette vil bli vurdert overført til Kultur- og næringsetaten, hvor det kanskje mest naturlig hører hjemme, i løpet av 2019

Fellestjenesten

Fellestjenesten er service-avdelingen for kommunen - både innad og utad. Ansvarsområdene er mange: postfordeling til alle avdelinger, journalføring av post som kommer i papirform og elektronisk form, ansvaret for arkivene - både papir og elektronisk, fagansvarlig for sak/arkiv-systemet, ansvarlig for fakturering fra alle avdelinger/etater, innkjøpsfunksjon på rådhuset, renhold på rådhuset, boligformidling, fakturakontering i Agresso, kontraktskriving, skoleskyss, organisering av strandryddeaksjoner/søppelaksjoner, saksbehandler for SFO-søknader, innkalling av vikarer til skole/barnehager, momskontroller, sikkerhetsansvarlig, valgarbeid, lønnskontering og kontroll, vedlikehold av hjemmesida/info-skjerm og nøkkel-formidling. (Vi tilrettelegger også for sosiale sammenkomster på huset.)

Arbeidsmiljøutvalget

Bø kommune etterlever Arbeidsmiljølovens Kapittel 6 og 7 hva gjelder arbeidsmiljøutvalg og verneombudstjenesten komplettert med Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning.

Arbeidsmiljøutvalg

Arbeidsmiljøutvalget er politisk representert med ordfører, og består dessuten av 3 administrative representanter fra arbeidsgiversiden, 3 representanter for arbeidstakerne, hovedverneombud og bedriftshelsetjenesten. I tillegg inviteres NAV Arbeidslivssenter som kompetanseressurs.

Arbeidsmiljøutvalget avholder kvartalsvise møter og behandler saker som vedrører arbeidsmiljøet, jf. AML § 7-2. Arbeidsmiljøutvalget har også vedtatt gjennomføring av medarbeiderundersøkelse hvert annet år som skal sikre kartlegging av arbeidsmiljøet og iverksetting av tiltak bidrar til et godt og forsvarlig arbeidsmiljø.

AKAN

AKAN-utvalget er revitalisert som underutvalg av Arbeidsmiljøutvalget. AKAN-utvalget arbeider med forebyggende arbeid relatert til rus- og annen avhengighetsproblematikk med årlig rapportering til AMU.

Vernetjenesten

Bø kommune er inndelt i 8 verneområder med hvert sitt verneombud. Hovedverneombud velges av og blant verneombudene og er fast representant i Arbeidsmiljøutvalget. Det avholdes møter mellom administrativ ledelse og verneombudene minimum 2 ganger pr. år, for gjensidig utveksling av informasjon og diskusjon fortrinnsvis rundt problemstillinger knyttet til det fysiske arbeidsmiljøet.

Inkluderende arbeidsliv

Bø kommune inngikk i 2014 avtale som IA-bedrift med målsetting om å bedre arbeidsmiljøet, styrke jobbnærværet og hindre utstøting og frafall fra arbeidslivet. Årlig utarbeides det tiltak på overordnet- og avdelingsnivå som skal bidra til å oppfylle nevnte målsettinger.

Bedriftshelsetjeneste

Bø kommune har etter anbud inngått avtale om kjøp av bedriftshelsetjenester. Årlig settes det opp samarbeidsplaner for tiltak hvor loven krever deltakelse fra bedriftshelsetjenesten. I tillegg kjøper kommunen tjenester ved gjennomføring av arbeidsmiljøtiltak som krever den kompetansen som bedriftshelsetjenesten besitter.

Felles It-drift

Bø kommune har minimumsbemanning på dette ansvarsområdet med bare en stilling. Arbeidet her består i å drifte alt som har med ikt å gjøre døgnet rundt. Dette betyr også innkjøp i forbindelse med

utskifting av alt utstyr, både hva gjelder sentrale servere og lokalt utstyr. Vår modell for løsning av ikt-drift har bestått i den del år, og har fungert meget tilfredsstillende. Imidlertid ligger det selvsagt en risiko i forhold til beredskap som er viktig å være klar over.

Utfordringer og strategi

Økonomiavdelingen

En stor del av oppgavene som er knyttet til avdelingens virksomhet har i seg tidsfrister for gjennomføring. Det er derfor viktig at vi har tilstrekkelige ressurser og kompetanse både i forhold til kvantitet og kvalitet, og nødvendig beredskap.

I en liten organisasjon vil det alltid være en utfordring å sikre beredskap på alle fagområder, og vi vil derfor være sårbar i forhold til fravær. Dette er en gjennomgående utfordring, og en kalkulert risiko ettersom det innenfor sentrale fagområder er relativt få ansatte. Dette vil selvsagt også være utfordrende når noen slutter. I denne økonomiplanperioden er det som et ledd i økonomisk innstramming satt en ledig 50% stilling i vakanse. Denne stillingen har i hovedsak jobbet med regnskap. Dette gjør at sårbarheten øker.

Vi har over mange år vært utfordret på å få regnskapet avsluttet innen 15.02. som stilles som forskriftsmessig krav. Dette lykkes vi til slutt med i forbindelse med regnskapet for 2016 og 2017, og skyldes at vi har opparbeidet kompetanse og hatt tilfredsstillende stabilitet i bemanningensressursene knyttet til dette fagområdet, selv om vi hadde en utskiftning fra høsten 2017. Unngår vi fravær i disse ressursene er vi optimistisk i forhold til å kunne levere tjenester rettidig og av god kvalitet.

Mange arbeidsoppgaver er relatert til økonomi og daglige utbetalinger/innbetalinger. Det kreves derfor stor nøyaktighet for å unngå feil. For å minimalisere risikoen for feil er det derfor nødvendig å ha gode rutiner. Det kreves derfor god økonomisk internkontroll. Det er ikke bare krav om gode rutiner og etterlevelse, men også krav at disse rutinene skal dokumenteres skriftlig.

Det arbeides selvsagt rutinemessig, men vi har ei utfordring i å få satt av tilstrekkelig tid for å tilfredsstille dokumentasjonsplikten. Dette er et område som må ha stor fokus i alle ledd, også i resten av organisasjonen som selvsagt er og skal være delaktig i dette.

Eiendomsskattekontoret

I 2017 hadde vi utskifting av personell som hadde gjennomgått opplæring både i forhold til taksering og bruk av dataverktøy knyttet til dette området. Det har vært jobbet, og jobbes fortsatt med å bygge opp egen kompetanse også for å få bedre beredskap.

For perioden har regjeringen foreslått en del endringer som det er nødvendig å vær oppdatert på; bl.a gradvis bortfall av skatt på produksjonsutstyr (maskinskatt), endring av takseringsmetode,fast reduksjon av takstgrunnlag og reduksjon av reduksjon av maksimalsats på fritidseiendommer og boliger. Det vil fortsatt være nødvendig å kjøpe inn kompetanse for taksering av verker og bruk (dersom ikke disse faller bort) og næringseiendommer.

Diverse fellesutgifter

Det er stadig behov for å ta i bruk nye teknologiske hjelpemidler til å produsere tjenester på en effektiv og kvalitetsmessig god måte. Dette koster penger i både anskaffelse og drift. Det hadde derfor vært behov for at vi hadde avsatt midler til dette.

Fellestjenesten

I perioden er det lagt opp til å holde vakant 40% stilling, ved bl.a å fordele mer oppgaver på de andre stillingene. Dette blir utfordrende, men forhåpentligvis vil vi få det til.

Felles It-drift

Som nevnt ovenfor er det kun en stilling knyttet til ikt-driften, noe som gjør oss sårbar. Vi har løst dette ved at det er avtalt en "backup" med 3.part ved feilsituasjoner i forbindelse med ferieavvikling, men alt filtreres gjennom lokal ikt. Ellers er praksis at alle i kommunen prøver å tilpasse seg de hendelser som måtte inntreffe så godt det lar seg gjøre, når lokal ikt ikke er tilgjengelig.

Som det framgår foran er sårbarheten stor ved eventuelt fravær i stillingen. Ettersom hele organisasjonen mer eller mindre vil bli berørt i en verstefallshendelse, har rådmannen gjennomført en tradisjonell risiko- og sårbarhetsanalyse, for å kartlegge omfanget av sårbarheten, og om det i såfall er forsvarlig å videreføre driften i sin nåværende form.

Driftsbudsjett med endringer

	Økonomiplan			
Beløp i 1000	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Vedtatt budsjett	**22 700**	**22 700**	**22 700**	**22 700**
Konsekvensjustert ramme	**22 700**	**22 700**	**22 700**	**22 700**
Innsparingstiltak				
Andre tiltak	-861	-998	-1 209	-1 209
Sum Innsparingstiltak	**-861**	**-998**	**-1 209**	**-1 209**
Nye tiltak				
Reduksjon 50% stilling	-280	-280	-280	-280
Reduksjon stilling Fellestjenesten	-279	-279	-279	-279
Andre tiltak	1 055	1 275	1 635	1 635
Midler til næringsfomål	0	-150	-150	-150
Tilskudd politiske partier	0	-70	-70	-70
Tilskudd til sentralbordtjenesten	0	0	-360	-360
Sum Nye tiltak	**496**	**496**	**496**	**496**
Nye tiltak og realendringer budsjett	**-365**	**-502**	**-713**	**-713**
Ramme 2019-2022	**22 335**	**22 198**	**21 987**	**21 987**

Nye tiltak

Reduksjon 50% stilling

50% stilling som førstesekretær vil fra 2019 være sluttet hos oss. Denne stillingen har i hovedsak vært knyttet til regnskapsfunksjonen. Vi har i økonomiplanen lagt opp til å holde denne stillingen vakant.

Reduksjon stilling Fellestjenesten

I økonomiplanen 2018-2021 ble det lagt opp til å redusere med til sammen 100% stilling i Administrasjonen. Det legges her opp til å holde vakant 40% stilling i perioden som sammen med 50% stilling i økonomiavdelingen utgjør 90% stilling.

Tilskudd til sentralbordtjenesten

Vi har inngått en avtale med den lokal leverandør av sentralbordtjenester om et tilskudd på 360 000 kr. Denne avtalen går ut i 2020. Dette tiltaket innebærer å gjøre dette selv innenfor eksisterende ressurser.

Tilskudd politiske partier

Dette er et tilskudd som går til politiske partier i Bø som et bidrag fra kommunen til deres aktivitet.

Midler til næringsfomål

Dette er midler som ordfører disponerer til ulike tiltak. Ble første gang lagt inn i budsjettet for 2017.

Tiltak til vurdering - Ikke vedtatte

Beløp i 1000			Økonomiplan			
	Pri.	**Endringskode**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Ekstra IT stilling	0	Nytt tiltak	300	600	600	600
Sum			**300**	**600**	**600**	**600**

Nye tiltak til vurdering - Ikke vedtatte

Ekstra IT stilling

Det har vært gjennomført en ROS analyse som viser at vi er sårbare med bare en person innen IT. I tillegg er det en sto utvikling på området, f.eks. innen velferdsteknologi etc. som gjør at vi burde styrke bemanningen på denne avdelingen

Skole- og barnehageetaten

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

	Regnskap	Budsjett		Økonomiplan		
Beløp i 1000	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Driftsutgifter						
Lønn	61 636	64 418	63 995	63 995	63 995	63 995
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	12 946	13 178	11 807	11 807	11 807	11 807
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	2 001	1 927	1 777	1 777	1 777	1 777
Overføringsutgifter	947	0	2 749	2 456	2 007	2 007
Sum Driftsutgifter	**77 706**	**79 523**	**80 328**	**80 035**	**79 586**	**79 586**
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-6 461	-6 944	-6 944	-6 944	-6 944	-6 944
Refusjoner	-10 075	-8 132	-8 192	-8 192	-8 192	-8 192
Overføringsinntekter	-21 429	-18 877	-18 877	-18 877	-18 877	-18 877
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-232	176	176	176	176	176
Sum Driftsinntekter	**-38 198**	**-33 777**	**-33 837**	**-33 837**	**-33 837**	**-33 837**
Sum	**39 509**	**45 746**	**46 491**	**46 198**	**45 749**	**45 749**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Innledning

Skole og barnehageavdelinga omfatter tilsammen 9 tjeneste-enheter: 4 grunnskoler, 3 kommunale barnehager, voksenopplæring og integreringskontoret.

Sentrale målsettinger i grunnskolen er at elevene skal mestre grunnleggende ferdigheter som gjør dem i stand til å delta i videre utdanning og arbeidsliv. Det er også et mål at alle elevene skal inkluderes og oppleve mestring. I 2019 vil fagfornyelsen i skolen være viktig. Nye fagplaner skal tas i bruk i 2020, og vi må bruke god tid på å sette oss inn i de endringene som vil komme. Kommunestyret vedtok i november 2018 at skolestrukturen skal bestå slik som den er nå.

Det vil i 2019 være 244 elever på vårhalvåret og 231 elever på høsthalvåret.Vi har i de siste årene satset mye på videreutdanning for lærere. Vi vil ha 9 lærere som i løpet av våren studerer matematikk, norsk, engelsk og minoritetsspråklige fag. Vi satser også på at noen søker på høsthalvåret også. Forøvrig er "Vurdering for læring" fortsatt et satsingområde på skolene. Resultatet skal gi elevene i Bø en langt bedre tilbakemelding på sin faglige og sosiale utvikling. Dette prosjektet vil være ferdig til våren. Det ble kjøpt inn ytterligere 5 digitale tavler i 2018,og dette prosjektet er nå avsluttet med hensyn til innkjøp.

Overordnet målsetting er at barnehagene skal tilby gode utviklings og aktivitetstilbud for alle barn. I barnehagene har vi 153 plasser fordelt på 104 barn. Utbygging/renovering av Straume barnehage er nå ferdig, men til tross for det, vil vi ha få plasser. Vi opprettholder avdeling "Bittelille" i 2019.

Implementeringen av ny rammeplan for barnehagene fortsetter i 2019. Vi samarbeider i regionen om kompetanseheving for barnehagene.

Vi fortsetter også arbeidet med Helsefremmende barnehager og skoler, svømming i barnehagene, og satser på å være en trafikksikker kommune ved inngangen til det nye året.

Når det gjelder tiltak i statsbudsjettet som berører skole og barnehage, så er disse ivaretatt i årets budsjett: Dette gjelder:

-gratis kjernetid også for 2 åringene.

-oppfølging av skole/lærerenormen.

-tidlig innsats i skolen.

Bø kommune vil i 2019 få rundt 11 millioner kroner i integreringstilskudd for flyktninger, og rundt 2 milioner til norskopplæring. Dette er en reduksjon på 5 millioner, og det har vært krevende å få budsjettet i balanse. Interne overføringer til andre etater er dermed kraftig redusert. Det er ikke lagt opp til mottak av flyktninger i 2019. Grunnen til at vi ikke fikk flyktninger i 2018, var at kommuner med mindre enn 3500 innbyggere ikke fikk tilsagn. Dette er endret for 2019, og det er kvaliteten som er avgjørende. Hvis vi ikke får flere flyktninger må tjenesten bygges helt ned, og de økonomiske utfordringene vil få ytterligere innvirkning på økonomiplanen.

Skole og barnehagekontoret

Her ligger lønn til skole og barnehageavdelinga med en og en halv stilling.

Lærlinger:

Skole og barnehageavdelinga har ansvar for 1 lærling. Vi har her budsjettert lønn til lærlingen, samt en ny lærling fra høsten av.

Tillitsvalgte:

Hovedtillitsvalgt er 40% frikjøpt. Vi får dekt 20% fra Utdanningsforbundet, mens 20% blir dekt av kommunen.

Fellesutgifter grunnskole:

På dette kapitlet ligger lønn til alle assistentene vi har i skolen og lønn til logoped. Her ligger også kompensasjon for lønnsoppgjøret.

Skoleskyssen og leie av Bøhallen er andre store poster.

Bø kommune har i 2019 et antall barn som av ulike årsaker går på skole i andre kommuner. Forskjellen i 2019, er at vi har fått flere barn fra andre kommuner til Bø. Kommunene refunderer utgiftene vi har.

Refusjoner fra staten ligger på rundt 1.6 millioner kr. Dette er refusjoner på videreutdanning for lærere og tidlig innsats midler.

Bø kommune betaler i 2019 rundt 611 000 kr for å være med i PPD. Dette beløpet er redusert med rundt 60 000 kr på grunn av færre elever.

Fellesutgifter barnehage:

Vi har her satt av 93 000 kr til innkjøp av Visma barnehage. Dette er administrativ programvare som bla. vil serve. redusert foreldrebetaling.

Ekstraressurs førskolebarn:

På denne posten utgjør lønn til ekstraressurser i barnehagene mestparten av midlene.

Steine skole:

Elevtallet på Steine skole vil i 2019 være 69 elever på vårhalvåret og 62 elever i høsthalvåret.

5 av de 9 lærerne som avslutter videreutdanning dette vårhalvåret arbeider ved Steine skole.

Delegert budsjett til skolen er holdt på samme nivå som 2018.

Skolelokaler Steine.

Skolebygget ble ferdig renovert i 2017. Strømutgiftene er redusert.

Steine SFO:

Steine SFO vil i 2019 ha rundt 25 elever.

Straume skole:

Straume skole har 65 elever i vårhalvåret og 62 elever i høsthalvåret 2019. Antall lærerstillinger vil være det samme som før.

Delegert budsjett til Straume skole er ikke endret fra 2018.

Skolelokaler Straume:

Heisen i bygget trenger godkjenning. Tidligere vaktmester er sluttet og annen vaktmester betjener skolen.

Straume SFO

Straume SFO vil i 2019 ha ca. 25 barn.

Eidet skole:

Elevtallet ved Eidet skole vil være på 31 elever i vårhalvåret og 28 elever i høsthalvåret 2019. Skolen ligger helt marginalt an med hensyn til klassedeling. Skolen er tredelt i vårhalvåret, men flytting på en eller to elever kan gi todeling.

Eidet SFO:

Det er idag 11 barn i Eidet SFO. Dette er en gledelig økning. SFO har fortsatt et administrativt samarbeide med Eidet barnehage, og dette fungerer bra.

Bø ungdomsskole:

Bø ungdomsskole vil i vårhalvåret ha 82 elever, og 81 elever i høsthalvåret 2019. Skolen har deling på 9. trinn, men liten endring av elevtallet vil kunne medføre endring.

Skolen har fått samme delegerte budsjett som i 2018.

Skolelokaler Bø u-skole:

Ospepanel på fasaden er blitt skiftet ut. Taket lekker, og reparasjon er lagt inn i investeringsbudsjettet.

Vinje barnehage:

Vinje barnehage har totalt 77 plasser fordelt på 26 store og 26 små. Vi videreføre avdeling Bittelille i alle fall frem til høsten 2019.

Straume barnehage:

Straume barnehage har 53 plasser fordelt på 27 store og 13 små plasser. Vi har nå fått en tidsriktig barnehage med god standard.

Ansatte i barnehagen og på Straume skole har vært svært tålmodige i byggeprosessen.

Eidet barnehage:

Eidet barnehage har 18 plasser fordelt på 6 store og 6 små.

Voksne fremmedspråklige:

Voksenopplæringa vil i 2019 gi tilbud i norsk og samfunnskunnskap for voksne til ca.40 personer. Høsten 2019 startet vi opp en helsefagklasse etter å ha blitt tildelt kr. 540 000 i kommunale utviklingsmidler fra IMDI. Dette har vært en stor suksess.11 elever har gått i klassen, og de har fått praktisk opplæring i helsefaget. De har også vært ute i praksis ved Bøheimen. Midlene stopper i 2018, men det vil blir søkt om fornyelse i 2019.

I tillegg gir vi følgende tilbud:

Spor 1

For deltakere som har liten eller ingen skolegang. Her finnes også en alfabetiseringsmodul for personer som er helt uten lese- og skriveerfaring. Veiledende nivå for avslutning av opplæring på spor 1: muntlige ferdigheter: nivå A2 eller B1 og skriftlige ferdigheter: nivå A1 eller A2.

Spor 2

For deltakere med noe skolebakgrunn. Veiledende nivå for avslutning av opplæring på spor 2: muntlige ferdigheter: nivå A2 eller B1 og skriftlige ferdigheter: nivå A2 eller B1.

Spor 3

For deltakere med god allmennutdanning, påbegynt eller fullført utdanning på høyskole- eller universitetsnivå. Veiledende nivå for avslutning av opplæring på spor 3: muntlige ferdigheter: nivå B1 og skriftlige ferdigheter: nivå B1.

I tillegg til dette gir vi grunnskoleopplæring for voksne. Dette fører til vitnemål, og elevene kan søke videre på videregående opplæring.

Vi har i dag 4,6 stillingshjemler ved voksenopplæringa. Vi har ansatt rektor som har 40% administrasjon. Fra høsten 2019 vil stillingshjemlene bli redusert med 1,6 stillinger. Undervisningstilbudet fungerer veldig bra, og flyktningene er fornøyde.

Flyktningetjenesten:

Det er budsjettert med et integreringstilskudd på vel 11 millioner i 2019. Tallet er basert på integreringstilskudd, eldretilskudd og barnehagetilskudd.

Introduksjonslønna er redusert med 4 millioner i 2019.

Flyktningetjenesten bidrar med interne overføinger på litt over 2 millioner kr. Dette er penger som overføres til de andre etatene. Eksempler på dette kan være: ekstra helsesøster, tolketjenester til legekontoret, ekstra ansatte i de barnehagene som har flyktninger, ekstra tilskudd til NAV på grunn av økte utbetalinger m.m. I 2019 er de interne overføringene med unntak av kr. 200 000 til NAV fjernet.

Utfordringer og strategi

Lærlinger:

Vi lyste ut en lærlingeplass sommeren 2018, men fikk ingen søkere. Dette er uvanlig, men det er kanskje fordi behovet for barne- og ungdomsarbeidere vil avta i barnehagene fremover.

Fellesutgifter grunnskole:

Det er viktig at vi motiverer flere lærere til å søke på videreutdanning. Ordningen med statlig finansiering er veldig bra, og vi har budsjettert med 4 nye studenter fra høsten av.

Når det gjelder utgifter til barn som går på skole i andre kommuner, så er dette vanskelig å budsjettere.

Eidet skole:

Klassedelingstallene er som følger: Hvis fire årskull er slått sammen kan ikke antallet overstige 12 elever. Hvis tre årskull er slått sammen kan ikke antallet overstige 18 elever. Eidet skole ligger helt på grensa til å bli todelt. Flytting på en eller to elever kan bli avgjørende.

En todelt skole betyr at flere klasser må gå sammen.

Vinje barnehage:

Avdeling Bittelille er ikke en permanent avdeling. Bakgrunnen for at den ble gjenopprettet, var at det ble født mange barn i kretsen og at mange flyktningebarn trengte barnehageplass. Det må vurderes høsten 2019 om den skal videreføres.

Eidet barnehage

For noen år tilbake ble Eidet SFO slått sammen med barnehagen. Dette fordi det var få barn som søkte plass der. Ordningen fungerer slik at barna har oppmøtested i barnehagen, og så bruker de SFO lokalitetene etter skoletid. Nå har antall søkere tatt seg opp, og det er 11 barn i ordninga.

Voksne fremmedspråklige:

Voksenopplæringa går godt, men det er usikkert rundt mottak av nye flyktninger i årene fremover. Fra høsten 2019 er vi allerede i gang med å redusere tilbudet.

Flyktningetjenesten

Samme utfordringene her som på voksenopplæringa.

Hvis Bø kommune ikke får det antall flyktninger vi har sagt at vi kan ta imot, må tjenesten bygges gradvis ned. Dette betyr at de andre etatene også må redusere sine rammer siden de interne overføringene forsvinner.

Vi har i dag en tjeneste som fungerer etter intensjonene.

Familiegjenforening er også en del av integreringskontoret sine arbeidsoppgaver. I 2017 var det 12 personer som fikk innvilget dette.

Integreringstilskudd for familiegjenforente gjelder i tre år. Det er vanskelig å forutsi hvor mange dette vil bli.

Med andre ord. Integreringskontoret vil være preget av usikkerhet rundt de økonomiske rammene i flere år fremover.

Kostra-analyse

	Bø (Nordl.) 2016	Bø (Nordl.) 2017	Alvdal	Askvoll	Øksnes	Andøy	Skånland	Kostragruppe 05
Prioritet								
Netto driftsutgifter til grunnskole (202), i prosent av samlede netto driftsutgifter(B)	13,8 %	13,1 %	20,7 %	19,7 %	17,8 %	14,6 %	16,8 %	16,5 %
Produktivitet								
Grunnskolesektor Netto driftsutgifter per innbygger 6-15 år (kr)	155 144,6	163 183,3	132 749,2	140 490,0	124 080,5	123 843,6	139 938,8	155 660,6

Driftsbudsjett med endringer

	Økonomiplan			
Beløp i 1000	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Vedtatt budsjett	**45 746**	**45 746**	**45 746**	**45 746**
Konsekvensjustert ramme	**45 746**	**45 746**	**45 746**	**45 746**
Nye tiltak				
Teknisk rammeendring	2 804	2 511	2 062	2 062
REduksjon av interne overføringer	-1 071	-1 071	-1 071	-1 071
Avsluttet prosjekt med innkjøp av digitale tavler	-200	-200	-200	-200
Undervisning utenfor kommunen	-150	-150	-150	-150
Reduksjon av stilling i barnehage	-138	-138	-138	-138
Reduksjon skoleskyss	-100	-100	-100	-100
REduksjon lærerstilling	-100	-100	-100	-100
Merinntekt refusjon fylkeskommunen	-60	-60	-60	-60
Andre tiltak	-240	-240	-240	-240
Sum Nye tiltak	**745**	**452**	**3**	**3**
Nye tiltak og realendringer budsjett	**745**	**452**	**3**	**3**
Ramme 2019-2022	**46 491**	**46 198**	**45 749**	**45 749**

Nye tiltak

Reduksjon av interne overføringer

Reduksjon i internoverføringer fra skole og barnehageetaten til øvrige etater på til sammen 1.071.000. Dette skyldes redusert mottak av flyktninger.

Reduksjonen fordeler seg slik:

Helse kr. 611 000

Nav kr 210 000

Legekontoret kr 100 000

Teknisk kr. 150 000

Avsluttet prosjekt med innkjøp av digitale tavler

Det ble i 2018 brukt kr. 200 000 til digitale tavler på skolene. Skolene har det utstyret de trenger nå med hensyn til tavler.

Reduksjon av stilling integreringskontoret

På grunn at det ikke foreligger signaler om mottak av flere flyktninger, reduseres det med en 50% stilling på integreringskontoret

Undervisning utenfor kommunen

Bø kommune betaler for elever som får undervisning i andre kommuner. Det er sannsynlig med en reduksjon av disse kostnadene fra 2019.

Reduksjon av stilling i barnehage

Vi baserer reduksjonen på tidligere erfaring hva gjelder bruk av barnehageplass for barn født i 2018. Dersom andelen blir større enn forutsatt vil ikke denne reduksjonen kunne gjennomføres.

Reduksjon skoleskyss

Ut fra regnskap kan vi redusere skoleskyss med kr.100 000. Dette på grunn av færre elever.

Reduksjon lærerstilling

Regner med redusert spesialundervisning fra høsten 2019 tilsvarende 50% stilling

Merinntekt refusjon fylkeskommunen

Regner med 60 000 kr mer inn på refusjon skyss fra fylket

Tiltak til vurdering - Ikke vedtatte

Beløp i 1000			Økonomiplan			
	Pri.	**Endringskode**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Kutt i delegertbudsjettet til barnehagene	0	Nytt tiltak	-50	-50	-50	-50
Kutt i delegertbudsjettet til skolene.	0	Nytt tiltak	-137	-137	-137	-137
Satsing på IKT i skolen	0	Nytt tiltak	100	100	100	100
Sum			**-87**	**-87**	**-87**	**-87**

Nye tiltak til vurdering - Ikke vedtatte

Kutt i delegertbudsjettet til barnehagene

Kan redusere delegertbudsjettet til våre tre barnehager med 10%. Dette vil gi store utslag på daglig drift.

Kutt i delegertbudsjettet til skolene.

Kan redusere delegertbudsjettet til skolene med 15%.Dette vil gi utslag på skolenes midler til kjøp av lærerbøker og daglig drift.

Satsing på IKT i skolen

Ønsker å kjøpe inn IPAD til alle nye førsteklassinger fra høsten 2019. Tiltaket fortsetter i hele økonomiplanperioden.

Helse- og omsorgsetaten

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

	Regnskap	Budsjett		Økonomiplan		
Beløp i 1000	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Driftsutgifter						
Lønn	106 494	104 975	103 799	103 186	102 186	102 186
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	9 704	8 960	8 960	8 960	8 960	8 960
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	16 985	14 464	14 464	14 464	14 464	14 464
Overføringsutgifter	63	700	5 222	5 222	5 281	5 281
Sum Driftsutgifter	**133 722**	**129 099**	**132 445**	**131 832**	**130 891**	**130 891**
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-12 568	-13 086	-13 086	-13 086	-13 086	-13 086
Refusjoner	-14 007	-9 700	-9 700	-9 700	-9 700	-9 700
Overføringsinntekter	-8 666	-10 538	-10 538	-10 538	-10 538	-10 538
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-1 123	-419	-419	-419	-419	-419
Sum Driftsinntekter	**-36 364**	**-33 743**	**-33 743**	**-33 743**	**-33 743**	**-33 743**
Sum	**97 358**	**95 356**	**98 702**	**98 089**	**97 148**	**97 148**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Helse- og omsorgsetaten

Etatens netto ramme for 2019 er tildelt med kr 98 702 000. Budsjettet er basert på budsjett for 2018 og på regnskap pr. 27.10.2018. Iverksatte godkjente tiltak i løpet av året er lagt til ramma, og det er kompensert for lønnsøkningen. Utover dette er det ikke foretatt nevneverdige oppjusteringer av vikarpostene i budsjettet. Budsjettet for 2019 er et stramt budsjett, og gir i liten grad rom for utvikling av nye og eksisterende tilbud.

Helse- og omsorgsadministrasjonen.

Administrasjonen Helse- og omsorg har 2 årsverk. Antall årsverk innenfor dette ansvaret er uforandret fra tidligere år. Det ble ansatt ny Helse- og omsorgssjef fra 30. januar d.å.

Legetjenesten

Legetjenesten tilbyr fastlegetjenester, forebyggende helsearbeid (helsestasjon og skolelege), sykehjemslege, reisevaksinering og diabetesomsorg (diabetessykepleier) til innbyggerne i Bø. Legekontoret har over mange år vært bemannet med erfarent, kompetent personell, og det er bygd opp et bredt tilbud til befolkningen. Gjennom 2018 er situasjonen blitt langt vanskeligere. Kommuneoverlege/fastlege/leder Anders Svensson har fått innvilget ett års permisjon fra sommeren 2018. En av legene tilsatt i 50% stilling har vikariatet som leder av legekontoret, og er ikke lenger i kurativt arbeid. En lege med 100% stilling har siden høsten 2017 jobbet 50% på bakgrunn av sykdom. Legetjenesten har i utgangspunktet totalt 2,9 kurative årsverk, fordelt på fire fastleger knyttet til fastlegeordningen. Inntil videre er det innleid vikar på 1,5 av de kurative årsverkene. På medarbeidersiden har legekontoret 3,7 årsverk. En av helsesekretærene har fått innvilget ett års permisjon fra sommeren 2018 og vikar er leid inn. Diabetessykepleieren er ansatt i 50% stilling.

Kontoret har gode, egnete lokaler og er godt utstyrt, både medisinsk og kommunikasjonsmessig (sms bestilling, e-resept, nettbestilling av timer).

Bø kommune deltar i det interkommunale legevaktsamarbeidet i Vesterålen, men har lokal legevakt på mandag t.o.m. torsdag mellom 08-21.

Fysioterapitjenesten

Kommunen har to privatpraktiserende fysioterapeuter med driftstilskudd som arbeider i lokaler på Bøheimen. Tilbudet fungerer godt. Siden 2015 er der ansatt kommunefysioterapeut som er ansvarlig for fysioterapi (70 %) på sykehjemmet og samarbeider med helsestasjon i deres forebyggende arbeid for barn og unge. Kommunen får fastlønnstilskudd for kommunefysioterapeut.

Fysioterapeuten vil for kommende år inngå i team - hverdagsrehabilitering -.

Prosjekter helsetjenester

Helseavdelingen søkte midler til nytt prosjekt "Tilbud til mennesker med langvarige og /eller sammensatte tjenestebehov". Kommuneoverlegen er ansvarlig for dette forsknings- og utviklingsprosjektet. Prosjektet er på nasjonalt nivå, og Bø kommune ble som en av seks kommuner tildelt midler fra Helsedirektoratet i en treårsperiode. Prosjektet blir gjennomført med to 50 % stillinger som er eksternt finansiert.

Prosjektets innhold er å utforske hvordan oppfølgingsteam kan og bør organiseres, og hvordan innføring av et slikt team kan påvirke tilbudet til pasienter med store og sammensatte behov i en liten distriktskommune som Bø.

Formålet for prosjektet.

- Prosjektet skal bidra til at pasienter med store og sammensatte behov får tilpassede tjenester av god kvalitet som er rettferdig fordelt, der pasientene har reell innflytelse med både tildeling og utførelse av tjenestene.
- Prosjektet skal gi bedre ressursutnyttelse og effektivisere tjenestene.
- Prosjektet skal øke endringskompetanse i Bø kommune gi økt motivasjon og trivsel hol de ansatte.

Helsestasjon

Helsestasjon driver forebyggende helsearbeid for barn og unge (<18 år).

Helsestasjon har to helsesøstre, en av dem jobber 80% som helsesøster og 20% som jordmor. Den andre er nettopp ferdig med sin helsesøsterutdannelse og jobber 100%. Avdelingen har høy kompetanse, og arbeidet er preget av høy motivasjon og god kvalitet.

Helsestasjon er ansvarlig for det tverrfaglige Barn og ungdomsteamet (BUT), som ser et lavterskeltilbud for koordinering av tilbudet til familier med "utfordringer". BUT vurderer om barnet har rett til individuell plan, etablerer (og avslutter) ansvarsgrupper og utnevner koordinator. BUT har et godt omdømme både lokalt og i spesialisthelsetjenesten.

Helsestasjon deltar i utstrakt tverrfaglig arbeid, fremfor alt med skole og barnehagene, men også med kommunal psykiatritjeneste, legetjeneste og barnevern.

Avdeling psykisk helsearbeid

Avdeling psykisk helsearbeid tilbyr miljøarbeid i hjemmet for personer med psykisk lidelse og rusavhengighet (4,25 årsverk), og oppfølgning og behandling av den samme pasientgruppen (3 årsverk). Avdelingen er også ansvarlig for kommunens psykososiale krisearbeid. Avdelingen er et lavterskeltilbud, og det er i utgangspunktet ikke nødvendig med henvisning fra lege for å få tilbud. Behandlingstilbudet består av kognitiv terapi, motiverende intervju og rusintervensjon. Både behandlere og miljøarbeidere har høy kompetanse og lang erfaring. Ruskonsulenten er ansvarlig for behandling av rusavhengighet, og spiller også en viktig rolle i kommunens rusforebyggende arbeid.

Der er et økende behov for miljøarbeid og tilpasset botilbud. Kommunen kjøper i dag tjeneste av private for to brukere fordi vi ikke er i stand til å etablere tilbudet selv. For 2019 er den ene avtalen avsluttet. Her vil kommunen selv gi tilbud.

Spesialisthelsetjenesten har redusert sitt døgntilbud i regionen og forventingene til hva kommunehelsetjenesten skal tilby har økt. Vesterålen DPS har et akutt ambulant akutteam som skal bistå kommunene ved akutte kriser som krever økte ressurser. Bø er for langt fra sykehuset for å kunne dra nytte av tilbudet på en effektiv måte, og vi er derfor nødt til å ha en fleksibel tjeneste som er i stand til å handtere alvorlig syke pasienter på egen hånd. Spesialisthelsetjenesten har veiledningsplikt overfor kommunehelsetjenesten, men omfanget har blitt redusert de siste årene.

Barneverntjenesten

Tjenesteområdet, barnevern er en tjeneste Bø kommune kjøper fra Vesterålen Barnevern. Dette er en tjeneste som samtlige 6 kommuner i Vesterålen samarbeider om.

Administrasjon pleie og omsorg

Administrasjon pleie- og omsorg har 3,6 årsverk. Første oktober ble det overført 0,60 årsverk fra NAV Bø. Oppgavene som fulgte med var saksbehandling av støttekontakt, bostøtte, tildeling av TT kort, og tildeling av handicapkort. Det er ennå ikke gjort tilsetting i stillinga, men en regner med at dette vil bli gjort i løpet av kort. En må vurdere overtallighet før stillingen lyses ut.

Bøheimen 1. etasje

Avdeling Naustet/Sjøhuset i 1. etg består idag av totalt 28 sykehjemsplasser inkludert 3 plasser til korttidsopphold og 1 akuttplass samt ei bo-gruppe på 8 plasser for demente med spesielle behov. Det har hittil i år vært mindre press på korttidsplassene, men flere av de som legges inn genererer som ofte langtidsplass.

Sykepleierdekningen er anstrengt pga svangerskaps- og utdanningspermisjoner. Det medfører overtid og tidvis innleie av sykepleiervikar i forbindelse med ferie og høytidsturnuser.

Bøheimen 2. etasje

Avdeling Blåklokka har budsjettdekning for 23 pasienter på enerom. Etter nedleggelse av 4 pasient rom 2012 har det i løpet av 2016/17 blitt tatt i bruk 3 rom til langtidspasienter. Disse rommene er fortsatt i bruk. Denne kostnaden er innarbeidet i budsjettet for 2019.

Sykepleierdekningen er meget anstrengt. 2 sykepleiere har sagt opp sine stillinger, en sluttet i august, og en slutter i desember. Det er ingen søkere ved utlysning av stillingene. Det er vanskelig å rekruttere sykepleier. For å dekke opp behovet må en bruke overtid og innleie av sykepleiervikar fra byrå.

Nattjenesten Bøheimen

Nattjenesten består av 5 nattevakter på vakt. Nattevaktene har ansvaret tjenesten inn på Bøheimen, samt tilsyn i omsorgboligene, og betjening av trygghetsalarmer ute i kommunen. Pga. av permisjoner og sykemeldinger har nattjenesten hatt problemer å ha sykepleiere på alle vaktene. Det har medført ekstra innleie og bruk av overtid for å ha nødvendig sykepleierkompetanse på vakt.

Vaskeri og renholdsavdelingen

Tjenesten ved vaskeri og renholdsavdelingen videreføres på samme nivå i 2019 som i 2018. Det er ikke personalmessige endringer. Avdelinga har i dag personer på tiltak i regi av NAV.

Kjøkkentjenesten

Kjøkkentjenesten fungerer godt tross personalmessige utfordringer. Sykefraværet har vært stort, men vi har klart å dekke opp fraværet med kvalifiserte vikarer. Det er tilsatt ass. kjøkkensjef. Kjøkkentjenesten har en person på tiltak i regi av NAV.

Kantinedriften

Kantinedriften fungerer godt, og de får gode tilbakemeldinger fra brukere. Kantina gjør en flott innsats i forbindelse med tirsdagstreffet.

Hjemmehjelp

Hjemmehjelpstjenesten fortsetter inn 2019 på samme nivå som i 2018. Ingen endring i antall årsverk for tjenesten. Omsorgslønn holdes uendret i forhold til 2018.

Bolig doktorhagen

Boligen fungerer godt etter hensikten. Ingen endring i bemanningen fra oppstart.

Aktivitetsleder

Aktivitetsleder startet i stillingen den 1. september 2017. Dette tiltaket fungerer utmerket og brukerne er fornøyd. Det er god kvalitet på tjenesten.

Hjemmesykepleien

Hjemmesykepleien betjener hjemmeboende og beboere i omsorgsboligene, samt 7 omsorgshybler.118 brukere mottok hjemmesykepleie ved utgangen av 2. tertial 2017. Pleietyngden har økt hos den enkelte bruker. Sykepleierdekningen er god, men ved avvikling av ferier, og ved sykefravær, er det vanskelig å dekke vaktene med sykepleiere.

Tiltak for funksjonshemmede

TTF gir i dag tilbud til 5 brukere. Det er gjort reduksjon i bemanningen med 0,92 årsverk som følge reduksjon på 1 bruker tidlig i år. Reduksjonen får ingen konsekvens for inntekter, da bruker var over 67 år og ute av ordningen med refusjon for ressurskrevende brukere. Inntekter vil endres som følge av endring av regelverket med hensyn til ressurskrevende brukere. Innslagspunktet er justert for 2019. Det nye innslagspunktet for 2019 er kr. 1 330 000,-. Kompensasjonsgraden holdes undret på 80 %.

Utfordringer og strategi

Helse- og omsorgsetaten

Andelen eldre øker jevnt i Bø kommune i årene fremover. Pr. i dag har vi kapasitet til å ivareta de som har behov for våre tjenester, men utfordringen ligger i at flere utvikler demenssykdommer, og av den grunn vil ha behov for kommunale tjenester. Etaten har ansatt ergoterapeut i 100 % stilling, og hjelpemiddelteknikker i 70 % stilling, som ivaretar tilbud med ny velferdsteknologi i samarbeid med hjemmetjenesten. Bruk av ny velferdsteknologi, sammen med øvrige kommunale tjenester, vil kunne gi personer med lettere kognitiv svikt muligheten til å bo lengere hjemme. Dette er tiltak som det vil bli arbeidet med i årene som kommer.

Rekruttering av personell er også en stor utfordring i flere av tjenestene. Spesielt er det mangel på sykepleiere, noe som de fleste kommuner har problemer med å rekruttere. |

Helse- og omsorg har stort sykefravær. Pr. tredje kvartal er det totale sykefraværet i etaten 12 %. Korttidsfraværet er på 2,7 %, og langtidsfraværet er 9,35 %. For kommende år vil det være nødvendig å ha stort fokus på sykefraværet for om mulig å få et større nærvær.

I 2017 kom stortingsmelding nr. 15. Stortingsmeldingen har navn "Lev hele livet" og er en kvalitetsreform. Gjennom denne reformen er det satt fokus på aktiviteter og felleskap, kunnskap om riktig mat til eldre, tidlig innsats mot sykdommer, sammenhengende tjenester, og et aldersvennlig Norge. Leve hele livet er en reform for større valgfrihet. Den skal gi den enkelte større mulighet til å

velge tjenesteyter, medvirke til innholdet i tjenestetilbudet, på hvilken måte den ytes, og hvordan den gis. For at vi skal etterleve denne reformen, og implementere den i vår organisasjon er det behov for å utvikle ny Helse- og omsorgsplan. Dette vil det bli satt fokus på i 2019.

Legetjenesten

Til tross for befolkningsnedgang og dermed reduserte lister opplever legene økt ansvar, arbeidsmengde og belastning (økte forventinger fra pasientene, samhandlingsreformen, oppfølgning av sykemeldte i samarbeid med NAV og arbeidsgiver, førerkortforskriften, akuttmedisinforskriften, kvalitetsarbeid legekontor, dokumentasjonskrav etc.). Dette har nå rammet stabiliteten i legetjenesten og fått konsekvenser for tilbudet til innbyggerne i Bø, der halvdelen av fastlegepasientene nå må forholde seg til legevikarer. Økt arbeidsbelastning for legene rammer også medarbeiderne indirekte. Dette samtidig som også medarbeiderne over tid har opplevd at de ikke er tilstrekkelig bemannet for de oppgaver de har.

Den nye akuttmedisinforskriften som etter utsettelse trår i kraft 1. januar 2020, stiller formelle krav til vaktkompetanse for legene som deltar i legevakt og krav om bakvakt for de leger som ikke fyller kravene. Dette gir økt vaktbelastning for de erfarne legene. Samtidig kan leger kreve fritak etter fylte 60 år, og skal tas særlig hensyn til ved søknad om vaktfritak fra fylte 55 år. Tre av de fire fast tilsatte fastlegene i Bø er i dag over 55 år.

Summen av de siste års utvikling er at fastlegeordningen er under sterkt press over hele landet, også de større byene sliter med rekruttering. I Bø er tilstanden per i dag at kommuneoverlege/fastlege/leder legekontor Anders Svensson er i permisjon til sommeren 2019, og en kan ikke vite om han kommer tilbake. Der er tilkommet sykefravær. Flere av de øvrige legene har vært åpne om at ser seg om etter annet arbeid. Det er endt med en svært krevende situasjon der en fra dag til dag, uke til uke, og måned til måned, ikke vet om det er tilstrekkelig bemanning. Situasjonen krever vedvarende oppmerksomhet, og man bør i samarbeid med legene og medarbeiderne utarbeide en strategi for å møte utfordringene.

Fysioterapitjenesten

Kommunen har ansatt kommunefysioterapeut i fast 70 % stilling, noe som gir forutsigbarhet og øke kvaliteten til brukere av tjenesten. Kommunefysioterapeuten vil inngå i et team sammen med ergoterapeut, eventuelt sykepleier i tilbudet hverdagsrehabilitering. Dette tilbudet blir gitt til personer som har behov for rehabilitering ved hjemkomst fra sykehus eventuelt institusjon.

Prosjekter helsetjenester

Prosjekter er utfordrende, spesielt når vi har marginalt med kompetanse av den typen som kreves. I dette tilfellet er det sykepleiere. For framtiden må prosjekter i større grad integreres i helse- og omsorgssektorens overordnede planlegging, og forankres i etatens overordnede mål hvis det skal gjennomføres.

Helsestasjon

Avdelingen er liten, med bare to ansatte helsesøstre. Helsestasjon har mange ulike oppgaver som krever høy kompetanse og erfaring, j.fr. Nasjonal faglig retningslinje for helsestasjons- og

skolehelsetjenesten. Det er en utfordring for avdelingen er å opprettholde kvaliteten på de ulike tjenestene, til tross for lite volum. Med nedgang stillingsstørrelse helsesøster på 30%, kan ikke dagens aktivitet opprettholdes, trass i at behovet for tjenestene er den samme.

En gjennomgang viser at områder som blir/forventes å bli rammet ved nedgang i stillingsprosent er:

Utgår: Hybelkurs - forberedelse av elevene til flytting på hybel. Kontortid helsesøster på voksenopplæringen. Seminar om foreldrerollen i Norge. Oppfølging av elever i VGS. Helsesøster kan ikke lenger være med i møter angående prosjektet "Etter skoletid" eller med i arbeid med Natteravnene. Samhandling med skolesektoren om følgende: ICDP foreldreveiledning, vært et prosjekt der også helsesøster er utdannet og tenkt innført, men kommer ikke helsesøster til å kunne bidra med. Undervisningsdel fra helsesøster i skolen på "Æ e mæ"-prosjektet - forebygging av seksuelle overgrep og som er vedtatt i tverrfaglig forum. BUT skal selvsagt videreføres, men der kan ikke helsesøster sitte som koordinator for like mange grupper som i dag. Personell fra skole, barnehage eller andre må overta koordinatorrollen for noen av gruppene.

I tillegg må det ses på kapasitet i forhold til å avholde førstehjelpskurs for småbarnsforeldre. Og prosjektet med oppfølging av barn og unge med overvekt og fedme avsluttes ved årsskiftet 2018, helsestasjonen må overta oppfølging av barna fra 2019. Blir ressursene for knappe til å følge ordentlig opp må det vurderes om en skal fortsette å måle vekt på barna i grunnskolen, hvilket er sterkt beklagelig med tanke på at overvekt og fedme er en økende folkehelseutfordring og der bygd har større forekomst enn by.

Avdeling psykisk helsearbeid

Avdelingen er nødt til å dimensjoneres slik at vi er i stand til å takle variasjoner i behov for tjenester, uten å være avhengig av korttidsinnleie av vikarer (det er svært vanskelig å få tak i kompetente vikarer). Avdelingen er for 2019 økt med 0,90 % stilling. Dette p.g.a økt behov for kommunale døgntjenester. Kjøp av private tjenester er kostbart. Det vil for 2019 bli iverksatt arbeid med å etablere kommunalt tilbud til de som vi i dag kjøper private tjenester til.

Fra 2019 innføres det pakkeforløp for psykisk helse og rus - barn, unge og voksne. Pakkeforløpene introduserer ingen nye rettigheter og plikter, men bidrar til å sette god behandlingspraksis i system. I pakkeforløpene er det fokus på samhandling mellom spesialisthelsetjeneste, kommune, fastlege og andre relevante aktører.

Målene for pakkeforløpene er:

1. Økt brukermedvirkning og brukertilfredshet

2. Sammenhengende og koordinerte pasientforløp

3. Unngå unødvendig ventetid

4. Likeverdig tilbud til pasienter og pårørende uavhengig av hvor i landet de bor

5. Bedre ivaretakelse av somatisk helse og gode levevaner.

For kommunen blir det krav om at for utskrivningsklare pasienter må kommunen gi et døgntilbud hvis personen ikke kan bo heime. Her må kommunen skaffe leilighet/hybel, og eventuelt opprette døgnbemanning. Det arbeides med å finne en løsning slik at vi er rustet til å ivareta de som måtte ha et

slikt behov. Hvis kommunen ikke har mulighet til å ta imot utskrivningsklare pasienter etter rus/psykiatribehandling på institusjon, vil vi måtte betale døgn mult på lik linje som når personer blir liggende på sykehus etter at de er ferdigbehandlet. For 2019 er satsen kr. 4 747.- pr. døgn.

Fra 2020 er der krav om kommunepsykolog i kommunehelsetjenesten. Det er ikke gitt at en slik stilling skal knyttes til avdelingen, men det er nødvendig å vurdere hvordan vi kan oppfylle kravet og planlegge for rekruttering. Helsedirektoratet gir kommunene muligheten til å søke tilskudd til rekruttering av kommunepsykolog. Dette vil vi søke på når helsedirektoratet åpner for dette i 2019.

Kommuneoverlegens forskningsarbeid viser at der er en skjevfordeling av helse- og omsorgstjenester (sosioøkonomisk gradient) som rammer personer med psykisk lidelse og rusavhengighet spesielt. Mange av pasientene som har tilbud fra avdelingen har også somatisk sykdom. Samarbeidet mellom hjemmesykepleien og psykiatritjenesten er i utgangspunktet godt, men disse pasientene kan risikere å havne i gråsonene mellom tjenestene, og dermed får dårligere tilbud.

Bøheimen 1. etasje

Det ble heller ikke for neste års budsjett funnet rom for å øke bemanninga ved avdelinga.

Bøheimen 2. etasje

Budsjettet for 2019 er meget stramt noe som skyldes bortfall av inntekter knyttet til resursskrevede bruker. Det er tatt ned en 40 % stilling for å kompensere for inntektstapet.

Nattjenesten Bøheimen

I utgangspunktet er det full sykepleierdekning på natt ,men det er ikke ledige sykepleierressurser å dekke opp for permisjoner og sykefravær. Ved ferier er en derfor nødt til å leie inn sykepleier fra vikarbyrå for dekke opp ledige vakter. Innleie av sykepleier fra vikarbyrå er meget kostnadskrevende.

Vaskeri og renholdsavdelingen

Ettersom leder av avdelinga har sagt opp sin stilling og blir pensjonist, vil avdelinga være uten leder fra årsskifte. Ved førstegangs utlysning var det ingen kvalifiserte søkere på stillingen. Stillingen blir på nytt utlyst i januar 2019, og vi håper på søkere som kan ta over ledelse av avdelinga. Inntil videre vil avgått leder være behjelpelig med faglig ledelse av avdelinga, mens pleie- og omsorgsleder har det administrative ansvaret fram ny leder er tilsatt.

Kjøkkentjenesten

Ved ledighet i stillinger i kjøkkentjenesten, må en søke å tilsatt kokk med fagbrev. Dette er en utfordring da lønnsnivået for denne faggruppen er mye bedre i det private næringsliv, og vi som kommune klarer ikke å tilby tilsvarende lønn.

Hjemmehjelp

Det er startet arbeid med forenkling av administrering av hjemmehjelpene. Så langt ser det ut at dette kan bli lettere for hjemmehjelpene, samt en bedre utnyttelse ved plutselig ledige timer.

Hverdagsrehabilitering.

Tanken bak hverdagsrehabilitering går ut på at man setter inn økte ressurser i begynnelsen av et hjelpebehov. Mestring, ivaretakelse og bedring av fysisk funksjon skal vektlegges. Målsettingen er at pasientene hjelpebehov etter hvert skal reduseres og aller helst falle bort. Hverdagsrehabilitering innebærer imidlertid å fokusere på enkeltindividets evner og ønsker.

Fra oktober mnd. ble det ansatt ergoterapeut i 100 % stilling, og fra 1. desember ble det ansatt hjelpemiddelteknikker i 70 % stilling. I tillegg har vi fysioterapeut ansatt. Ergoterapeut, fysioterapeut, sykepleier, og hjelpemiddelteknikker vil utgjøre teamet som skal utøve hverdagsrehabilitering. De vil oppsøke de personer som har behov for tilrettelegging og opptrening i hjemmet etter endt institusjonsopphold. Skulle det være behov for ytterligere, eller annen kompetanse, vil disse bli en del av teamet. Målsettingen er at brukere med ulike utfordringer/diagnose kan bli selvhjulpne i hverdagen.

Bolig doktorhagen

De framtidige utfordringer blir å beholde kompetansen i avdelinga. Fra å være 3 vernepleiere inkludert leder er pr. dato 2 vernepleiere inkludert leder.

Aktivitetsleder

Det er ingen spesielle utfordringer for 2019 unntatt at det er ikke funnet dekning for å avsette penger til transport i forbindelse med det populære tirsdagstreffet på Bøheimen.

Helsedirektoratet har gitt kommunene anledning til å søke på tilskuddsmidler for 2019 til dagaktivitetstilbud for demente. Her vil vi søke på 5 plasser for 2019. Det gis i overkant av kr. 74 000.- pr. plass i tilskudd pr. år.

Hjemmesykepleien

På bakgrunn av alderssammensetning i omsorgsboligene kan det være på sin plass å vurdere fast bemanning i boligene. Det kan være et tiltak for unngå innleggelse på Bøheimen, og dermed redusere presset på institusjonen. Dette er tiltak som en må komme tilbake til hvis presset på institusjonsplassene fortsetter.

Tiltak for funksjonshemmede

For flere av brukerne er det etterhvert blitt vanskelig å finne tilpassede aktiviteter. Dette er en utfordring som det må arbeides med i 2019.

Driftsbudsjett med endringer

		Økonomiplan		
Beløp i 1000	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Vedtatt budsjett	**95 356**	**95 356**	**95 356**	**95 356**
Konsekvensjustert ramme	**95 356**	**95 356**	**95 356**	**95 356**
Nye tiltak				
Andre tiltak	4 522	4 522	4 581	4 581
Reduksjon av stilling 92,25% TTF	-558	-558	-558	-558
Reduksjon Helsesøster. 30 %	-193	-193	-193	-193
Reduksjon 40 % stilling 2. etasje Bøheimen	-190	-190	-190	-190
Reduksjon Helsesekretær 20 %	-136	-136	-136	-136

	Økonomiplan			
Beløp i 1000	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Reduksjon i årslønn. Bøheimen 2. etasje	-99	-99	-99	-99
Redusert nattjeneste	0	0	-1 000	-1 000
Reduksjon av 50 % stilling som diabetesstilling	0	-328	-328	-328
Reduksjon 50 % helsefagarbeider.	0	-285	-285	-285
Sum Nye tiltak	**3 346**	**2 733**	**1 792**	**1 792**
Nye tiltak og realendringer budsjett	**3 346**	**2 733**	**1 792**	**1 792**
Ramme 2019-2022	**98 702**	**98 089**	**97 148**	**97 148**

Nye tiltak

Reduksjon av stilling 92,25% TTF

I løpet av året 2018 er antall beboere redusert. Dette har ført til at TTF har tatt ned driften med bortimot ett årsverk.

Reduksjon Helsesøster. 30 %

Helsesøstertjenesten har fra 2016 blitt styrket. Dette med bakgrunn i at at det fra statlig hold har blitt bevilget penger til kommunene for økt satsing på skolehelsetjeneste og helsestasjonsvirksomhet. Økning med ett årsverk helsesøsterstilling ble iverksatt i 2016 budsjettet. Økning med denne stillingen ble også begrunnet med at det kom mange flyktninger til kommunen. Nå når Bø kommune ikke mottar flyktninger, ser vi at behovet er noe mindre. Reduksjon med 30 % stilling mener vi vil være forsvarlig å gjennomføre.

Reduksjon 40 % stilling 2. etasje Bøheimen

I andre etasje Bøheimen er det redusert ei 40 % stilling. Driften vil fortsatt være forsvarlig på denne avdelingen etter reduksjonen.

Reduksjon Helsesekretær 20 %

Legekontoret har i utgangspunktet 3,2 årsverk helsekretærer. I løpet av 2018 ble avdelingen styrket med 50 % stilling til 3,7 årsverk. For å nå ny ramme blir det tatt ned 0,2 årsverk til 3,5 årsverk. Legekontoret vil fortsatt kunne yte gode tjenester til befolkningen med dette nedtrekket.

Reduksjon i årslønn. Bøheimen 2. etasje

Bakgrunnen for denne reduksjonen er at det er ansatt en person i stillingen som har lavere årslønn.

Redusert nattjeneste

Pr. i dag har vi fem nattevakter på Bøheimen. I tillegg skal de rykke ut ved behov til omsorgsboliger, de som bor heime og har trygghetsalarm. Omlegging i organisasjonen kommende år mener administrasjonen vil føre til at dette tiltaket er forsvarlig fra 2021.

Reduksjon av 50 % stilling som diabetesstilling

Bortfall av diabetesstillingen er et tiltak som vil få betydning fra året 2020. Denne stillingen burdet vært besatt, men for å nå ny økonomisk ramme for 2020 er diabetesstillingen blitt en del av reduksjonen.

Reduksjon 50 % helsefagarbeider.

Årsaken til denne reduksjonen er at behovet for tjenester er redusert. Våre innbyggere vil få samme tilbud av helsetjenester etter denne reduksjonen.

Tiltak til vurdering - Ikke vedtatte

Beløp i 1000			Økonomiplan			
	Pri.	**Endringskode**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Fag og kvalitetsansvarlig sykepleier, kortidsavdelingen.	0	Nytt tiltak	630	630	630	630
Økning skjermet boenhet. 1. årsverk. sykepleier	0	Nytt tiltak	600	600	600	600
Økning sykehjemslege fra 50 % til 70 %.	0	Nytt tiltak	280	280	280	280
Sum			**1 510**	**1 510**	**1 510**	**1 510**

Kultur- og næringsetaten

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

	Regnskap	Budsjett		Økonomiplan		
Beløp i 1000	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Driftsutgifter						
Lønn	6 358	6 349	6 239	6 239	6 239	6 239
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	3 135	2 520	2 520	2 520	2 490	2 490
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	1 305	1 184	1 184	1 184	1 184	1 184
Overføringsutgifter	2 663	1 803	1 635	1 578	1 519	1 519
Finansutgifter	1 457	551	551	551	551	551
Sum Driftsutgifter	**14 919**	**12 407**	**12 129**	**12 072**	**11 983**	**11 983**
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-982	-710	-710	-710	-710	-710
Refusjoner	-3 984	-1 064	-1 064	-1 064	-1 064	-1 064
Overføringsinntekter	-975	-530	-530	-530	-530	-530
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-680	-637	-637	-637	-637	-637
Sum Driftsinntekter	**-6 620**	**-2 941**	**-2 941**	**-2 941**	**-2 941**	**-2 941**
Sum	**8 298**	**9 466**	**9 188**	**9 131**	**9 042**	**9 042**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Innledning

Kultur- og næringsetaten er en liten, men faglig sett svært sammensatt etat. Fagområdene spenner fra bibliotek, ungdomsklubb, kulturskole, friluftsliv og frivillighetsentral til næring, landbruk, og folkehelse. Etaten saksbehandler mange typer saker - for eksempel spillermidler, kulturmidler, kulturpris, motorferdsel i utmark, søknader fra lag og foreninger, lån og tilskudd fra næringsfond, serverings- og skjenkeløyver samt tilskudd til landbruket. Prosjekter og arrangementer er viktige deler av etatens virksomheten, og Bø kommune skal ha et tett samarbeid med det frivillige kulturlivet samt bygdas næringsliv. Sentralt i arbeidet er målsettingen om å bidra til en positiv samfunns - og næringsutvikling ut fra kommunens visjon Det gode liv i Bø.

Kulturadministrasjon

Til ansvaret kulturadministrasjon ligger lønns- og driftsmidler knyttet til stillingene kultur- og næringssjef, næringskonsulent og kulturkonsulent (50%). Her ligger også utgifter til kultursamarbeidet samt noen felles utgifter til kontorhold.

Bø frivilligsentral

Bø frivilligsentral har 1 stillingshjemmel som fordeler seg på daglig leder i 50 % stilling samt ledig engasjement i 30 % stilling som prosjektleder. Prosjektleder har som sin hovedoppgave å vær sekretariat for Reginedagan. 20 % er satt vakant i 2019 som et tiltak for å holde etatens ramme. Frivilligsentralen er i dag samlokalisert med Bø folkebibliotek og jobber ut fra en et eget handlingsprogram.

I 2019 har vi som målsetning å se på muligheten for å få etablert utstyrssentral i Bø. Dette avhenger av omsøkt ekstern finansiering.

Reiseliv

Bø kommune er tilknyttet et regionalt reiselivssamarbeid «Visit Vesterålen». Som en del av samarbeidet deltar vi også i arbeidet med Masterplan for Reiseliv i Vesterålen. Her kan vi særlig nevne prosjektet «Hikers Paradis» som er rettet mot Bø og Vesterålen som områder for vandring, men også prosjektet Bærekraftig reiseliv hvor kommunene er bedt om å gjøre intensjonsvedtak.

I 2018 startet vi arbeidet med å få på plass egne sider for Bø innenfor portalen visitvesteralen. Dette er et kontinuerlig arbeid som også må følges opp i 2019. Reiseliv er prioritert i handlingsprogrammet for strategisk næringsplan.

Bø bygdebok

Bø kommune har ennå en del bygdebøker på lager - både slektshistorien og gårdshistorien. Salget er flatet ut, men vi vil kjøre tilbud til sommeren 2019. Det jobbes med å gjøre slektshistoriene for alle kommunen i Vesterålen tilgjengelig for søk.

Barne- og ungdomsarbeid

Til ansvaret ligger stillingen som ungdomsleder og driften av Bø ungdomsklubb. De viktigste aktivitetene er Familiefredag og Åpen Hall. I 2018 ble det ikke arrangert tirsdagsklubb. Ungdomsleder deltar i prosjektet Etter Skoletid, i styringsgruppe for natteravnordningen, er sekretær for ungdomsrådet og følger opp RMF sammen med ungdommene. Det er en målsetting at vi får til ungdomsklubb hver fredag, og Åpen Hall annenhver fredag.

Idrett

Til ansvaret ligger strøm til lysløyper, midler til friluftsrådet, kjøp av halltid for gratis trening for barn og ungdom hos FK Luna og Bøhallen. Ansvaret brukes også til overføring av tilskudd på spillemidler til lag og foreninger.

Kulturaktiviteter

Til ansvaret ligger tilskudd til Skagen kino, LVO, kulturmidler og kulturpris. Ansvaret brukes også ved diverse kulturarrangementer i regi av kommunen samt mindre regionale prosjekt.

Kunstformidling

Den kulturelle skolesekken (DKS) og den kulturelle spaserstokken (DKSS) driftes over dette ansvaret. DKS og DKSS er finansiert med tilskudd fra Nordland fylkeskommune. Det er opprettet fond for underforbruk/overforbruk av tildelte midler som justeres ved regnskapsavslutning.

Rock mot frafløtting

Rock mot frafløtting er en festival av og for ungdom. Sentralt står målet om å utvikle arrangørkompetanse hos ungdom, en arena for amatørband samt gode konsertopplevelser for unge i Bø og i regionen. RMF har hatt litt lave besøkstall de siste to årene. Det må jobbes mer med markedsføring og besøkstallene bør litt opp. Vi har få voksen ungdom og det betyr at festivalarbeidet krever tett oppfølging.

Reginedagan

Reginedagan har utviklet seg til å bli en omfattende festival med stort engasjement hos frivillige, lag og foreninger. Vi ser også at mange planlegger ferien sin ut fra at de vil delta på festivalen, og festivalen har betydning for reiseliv og handel i kommunen. I 2019 skal det satses spesielt på barn og unge. Det er ennå ikke avklart om festivalen skal markere 20 års jubileum 2019.

Folkehelse

Folkehelse er et tverrfaglig og sammensatt felt. I Bø inngår ansvaret som en del av kultur- og næringsetaten. Bø kommune har ansatt folkehelsekoordinator i 50% fast stilling. I 2019 mottar vi 195 000 kroner i støtte til folkehelsearbeid i Bø kommune. Det er utfordrende å nå over området med en så liten personalressurs. Folkehelsearbeidet har eget handlingsprogram som rulleres årlig. Folkehelsekoordinator deltar i tverrfaglig forum, samarbeider tett med ungdomsleder, har oppgaver knyttet til familiefredag og deltar i prosjektgruppen for etablering av utstyrssentral. Folkehelsekoordinator samarbeider også tett med helsestasjonen og det frivillige kultur- og idrettsliv.

Folkehelsekoordinator er i tillegg ansatt i 30% engasjement som leder for prosjektet "Etter skoletid". Prosjektet har finansiering fram til juni 2019, men vi vil søke midler til å fortsette prosjektet til juni 2020.

Næringsstøtte

Ansvaret næringsstøtte er knyttet til kommunalt næringsfond. Kommunalt næringsfond skal bidra til å styrke og videreutvikle næringslivet og arbeidsmarkedet i Bø kommune, samt bidra til at Bø kommune blir mer attraktiv å bo i og flytte til. Fra området gis det tilskudd til prosjekter og etableringer. De siste årene har Bø kommune fått 500 000 kroner til Kommunalt næringsfond og 25 000 kroner til et eget Gründerfond. Dette håper vi at vi også får i 2019. Pengene kommer fra staten via Nordland Fylkeskommune. Det er opprettet fond for bruk av tildelte midler som justeres ved regnskapsavslutning, og ansvaret vil normalt sett alltid gå i null.

Næringsprosjekter

Kultur- og næringsetaten har hovedansvar for å følge opp Strategisk næringsplan, og det er primært prosjekter tilknyttet planen som kjøres over dette ansvaret. Det er foreslått kr 250 000 til handlingsprogrammet for 2019. Dette behandles som egen sak parallelt med budsjettet for 2019.

Landbruk

Landbruk har ansvar for behandling av saker etter jord- konsesjon- og skogloven, samt en rekke tilhørende forskrifter. Enheten behandler søknader om statlige og kommunale tilskudd til landbruksnæringen og oppgaver i forbindelse med næringsutvikling i landbruket, blant annet er søknader til Innovasjon Norge en viktig del av arbeidet.

I tillegg har enheten sammen med teknisk ansvar for oppfølging av vannforskriften. Viltforvaltninga er også en del av oppgaveporteføljen. I 2019 starter arbeidet med regional landbruksstrategi.

Fiske, jakt og viltstell

Den kommunale viltforvaltninga ligger til dette ansvaret. For planlegge et mer effektivt og bærekraftig uttak av elg i årene som kommer skal vi sammen med de andre kommunene på Langøya ha helikoptertelling vinteren 2019. Tiltaket er støttet av NFK og egenandelen dekkes ved bruk av viltfond.

Bø folkebibliotek

Bø folkebibliotek ligger på Steine og har biblioteksjef i 50% stiling, samt bibliotekmedarbeider i 36% stilling. Biblioteket har hatt en fin utvikling de siste år etter at oppussingen ble ferdigstilt med økte besøkstall og flere utlån. Vi har og økning i antall arrangement, og har arbeidet aktivt for å utvikle biblioteket som møteplass. I 2019 planlegges det blant annet flere forfatterbesøk og seniorkurs for bruk av digitale verktøy.

Bø museum

Over dette ansvaret går primært tilskuddet til Museum Nord for drift av Bø museum samt forsikring av eiendommen. Parkvoll er i dag et populært område for rekreasjon og besøk med fine uteområder, Bø museum, Friluftsgalleriet og Mannen fra havet. Bø kommune ønsker inn i 2019 et enda tettere samarbeid med Museum Nord for utvikling av området og museet.

Bø kulturskole

Bø kulturskole tilbyr undervisning i estetiske fag, samarbeider med/selger tjenester til lag og foreninger, delta på regionale samarbeidstiltak MUSAM og koordinere kommunens arbeid med Den Kulturelle Skolesekken - DKS.

Kulturskolen har 5 ansatte i faste stillinger i til sammen 2,15 % årsverk, fordelt på kulturskolerektor i 100 % stilling, lærere i 50%, 30 % og 15 %, og dirigent i 20 % stilling der tjenesten selges til Bø musikkforening (Rektors stilling er delt opp i 45 % undervisning, 35 % admin. og 20 % direksjon). Kulturskolerektor er ute i fødselspermisjon i perioden januar - oktober i 2019 og det er allerede ansatt vikarer.

Kulturskolen tilbyr undervisning til rundt 60 elever fordelt på instrumentene sang, piano, slagverk, gitar og bass. Skolen planlegger i tillegg å gi tilbud i musikkteater 2019. I 2018 har skolen også hatt et eget tilbud for sang i barnehagene, men det er usikkert om vi klarer å videreføre det i 2019.

Utfordringer og strategi

Innledning

En sentral og generell utfordring for etaten er den sårbarheten som ligger i at det er få personer tilknyttet de enkelte virksomhetene og arbeidsoppgavene. Det gjør oss sårbar ved sykdom eller bytte av personell og kan være ressurskrevende for etaten forøvrig. I 2018 fikk vi inn ny næringskonsulent samt folkehelsekoordinator, og i 2019 vet vi at vi skal ha inn ny kulturkonsulent og sekretær for Reginedagan. Noe bytte av personale er gjerne positivt, men dette er alle stillinger som det tar litt tid å komme inn i. Dette er en sårbarhet som det ikke er så enkelt å komme bort fra.

Bø frivilligsentral

I budsjettet legger vi opp til 20% vakanse i tilknytning til frivilligsentralen for å holde den tildelte rammen. Bø frivilligsentral er ennå en forholdsvis ny sentral og har over tid hatt for liten bemanning. Sentralen er nå på vei til å finne sin form, men med vakanse kan det tenkes at aktivitetsnivået blir noe lavere enn hva ønsket var da sentralen ble vedtatt og etablert.

Reiseliv

Reiseliv er et område som vi bør prioritere fremover, siden det forventes vekst med de utfordringer og muligheter som vil følge med. Dette vil vi prøve å prioritere ved etaten, men det er utfordrende å ha nok personale til å følge godt nok opp på området.

Barne- og ungdomsarbeid

I barne- og ungdomsarbeidet ønsker vi et sterke engasjement blant foreldre og andre voksne. Vi håper igangsettingen av natteravnordningen vil være et tiltak som vil bidra positivt i så måte.

En annen utfordring er å få til et godt transporttilbud for ungdommene. Vi ser at enkelte er helt avhengig av et skyss for å komme til klubben. I dag kjører vi en del ungdom som ikke hentes eller bor nært klubben hjem med en liten 9 seter - noe som er billigere enn å leie transport men tidkrevende for personalet.

Bø kommune har få ungdom i aldersgruppen over 16 år som bor fast i kommunen - og når vi kommet til aldersgruppen over 18 blir det enda færre. Det kan gjøre det utfordrende å få nok medvirkning i ungdomsarbeidet.

Folkehelse

Folkehelsearbeidet i Bø kommune er noe vi ønsker å prioritere, og vi har demografiske forhold som gjøre det spesielt viktig for oss å ha fokus på dette arbeidet i kommuneplanlegging så vel som i konkrete prosjekter og tiltak. Dette er vanskelig med den stillingsressursen vi har i dag.

Bø kulturskole

I følge den nye rammeplanen for kommunale kulturskoler, skal kulturskolene tilby et breddetilbud som omfatter flere estetiske fag enn musikk. Dette får vi i liten grad til i Bø primært fordi vi ikke har økonomiske ressurser til å utvide tilbudet til også å omfattet fast undervisningstilbud innen for eksempel dans, visuell kunst, film eller teater. Det er ikke personale nok slik situasjonen er i dag. I tillegg kunne vi ha ønsket oss et enda bredere tilbud innen musikk.

Driftsbudsjett med endringer

	Økonomiplan			
Beløp i 1000	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Vedtatt budsjett	**9 466**	**9 466**	**9 466**	**9 466**
Konsekvensjustert ramme	**9 466**	**9 466**	**9 466**	**9 466**
Innsparingstiltak				
Frivilligsentralen stillingsreduksjon/vakanse 20%	-110	-110	-110	-110
Reduksjon bokbudsjett Bø folkebibliotek	0	0	-30	-30
Redusert aktivitet Strategisk Næringsplan	0	-46	-75	-75
Reduksjon kulturmidler	0	0	-30	-30
Sum Innsparingstiltak	**-110**	**-156**	**-245**	**-245**
Nye tiltak				
Andre tiltak	-168	-179	-179	-179
Sum Nye tiltak	**-168**	**-179**	**-179**	**-179**
Nye tiltak og realendringer budsjett	**-278**	**-335**	**-424**	**-424**
Ramme 2019-2022	**9 188**	**9 131**	**9 042**	**9 042**

Innsparingstiltak

Frivilligsentralen stillingsreduksjon/vakanse 20%

Hovedårsakene til at 20% stilling knyttet til Bø frivilligsentral ligger inne som tiltak for å nå rådmannens ramme er at oppgaven ikke er lovpålagt samt at det allerede er vakanse i stillingen. Det betyr at ingen mister jobben for at vi skal gjennomføre tiltaket. Tiltaket vil gi mindre aktivitet i sentralen enn hva opprinnelig var tenkt.

Redusert aktivitet Strategisk Næringsplan

Bø kommune kjører selv en del prosjekter for å bidra til en positiv nærings- og samfunnsutvikling i Bø. Disse vil variere år for år og vedtas som en del av Strategisk Næringsplan. Dette frie midler som kan kuttes hvis det er nødvendig for å oppnå økonomisk balanse.

Reduksjon kulturmidler

Kulturmidlene brukes til å støtte drift, prosjekter og kompetanseheving hos kommunens lag og foreninger. Disse midlene er viktige for lag- og foreninger i Bø, og det kommer mye aktivitet ut av hver krone. Dette er samtidig midler som ikke er lovpålagte, og en reduksjon i dem vil ikke føre til oppsigelser eller nedlegging av kommunale tjenester. En mulig innsparing er derfor å redusere.

Reduksjon bokbudsjett Bø folkebibliotek

Bø folkebibliotek har få midler som ikke er knyttet til personale eller lokaler. Bokbudsjettet er et av få alternativ for mulig kutt. Et kutt vil føre til at biblioteket vil kunne kjøpe inn færre medium og slik gi et noe dårligere tilbud til publikum.

Tiltak til vurdering - Ikke vedtatte

Beløp i 1000			Økonomiplan			
	Pri.	**Endringskode**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Styrking av folkehelsearbeidet med økt stilling	0	Nytt tiltak	300	300	300	300
Utvidet undervisningstilbud i kulturskolen	0	Nytt tiltak	300	300	300	300
Sum			**600**	**600**	**600**	**600**

Teknisk etat

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

	Regnskap	Budsjett		Økonomiplan		
Beløp i 1000	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Driftsutgifter						
Lønn	10 321	9 394	8 694	8 694	8 694	8 694
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	17 841	16 701	16 551	16 551	16 551	16 551
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	3 461	3 035	3 035	3 035	3 035	3 035
Overføringsutgifter	2	0	923	858	758	758
Finansutgifter	2 187	983	983	983	983	983
Sum Driftsutgifter	**33 811**	**30 113**	**30 186**	**30 121**	**30 021**	**30 021**
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-18 045	-19 519	-19 519	-19 519	-19 519	-19 519
Refusjoner	-1 084	-10	-10	-10	-10	-10
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-828	-269	-269	-269	-269	-269
Sum Driftsinntekter	**-19 957**	**-19 798**	**-19 798**	**-19 798**	**-19 798**	**-19 798**
Sum	**13 854**	**10 315**	**10 388**	**10 323**	**10 223**	**10 223**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Innledning

Teknisk etat gir tjenester innenfor følgende ansvarsområder: Renovasjon, vann og avløp, kaier, feiing, utleieboliger, byggetjenester, brann- og ulykkesberedskap, veier, kirkegårdsdrift, byggesaksbehandling og oppmåling, samt flere investeringsprosjekter.

Etaten gjorde omstilling i 2018 og reduserte på bemanningen innenfor administrasjonen, vaktmesterkorpset og brannkorpset. Grunnlaget for denne omstillingen er å redusere utgifter og effektivisere driften.

De utfordringer som etaten hadde i 2018 på VA- nettet jobbes det videre med i 2019. Nye ledninger og bedre rutiner/ utstyr for søk av lekkasje på nettet, er tiltak som gjøres for å sikre leveranse til innbyggerne i kommunen.

Byggesak og oppmåling

Det ble i KST-sak 21 den 26.04.2018 vedtatt at oppmålingsforretninger ikke skal gjennomføres i perioden 15 oktober til 1 mai.

Ansvarsområdet har ingen egen stillingshjemmel, den er fordelt med 50 % byggesak og 50 % oppmåling på avdelingsingeniørene og fungerer godt.

Kaier

Kommunestyret har i 2018 regulert, og endret Havneregulativet for kommunale kaier. Rutinene for leiekontrakter og inntekter er i løpet av 2018 forbedret. Det er fortsatt en utfordring at inntektene ikke dekker kommunens kaiutgifter.

Utleieboliger

Arbeidet med å oppgradere/ utbedre kommunale boliger vil starte i jan/feb 2019.
Bruk av intern og ekstern arbeidskraft vil benyttes. Dette er et investeringsprosjekt med en ramme på kr 3 900 000,- Prosjektet ligger som tiltak i økonomiplanperioden 2019-2022. (ref investeringsbudsjettet).

Ung Jobb

Flott tiltak for ungdomsskoleelever som gjennomføres hvert år.
I 2018 ble det i tillegg gjennomført et prosjekt med bekjempelse av tromsøpalmer i Bø Kommune. Dette fikk kommunen litt tilskudd til fra Nordland Fylkeskommune, og vi engasjerte flere elever til dette prosjektet. Det skal også gjennomføres i 2019.

Kommunale veier

Det er i investeringsbudsjettet avsatt årlig 2.5 mill kr til asfaltering og rehabilitering av kommunale veier. Dette vil på sikt bedre veiene og redusere driftskostnadene.

Utfordringer og strategi

Kaier

I 2019 vil teknisk etat jobbe med å se på muligheten for økt inntekt på de kommunale kaiene.

Løsninger som strømmålere er lagt inn i investeringsbudsjettet for 2019 med kr 300.000,-
Det som vil utredes i 2019 er utliggere på alle flytebryggene for å bedre kapasiteten på bryggene og da bli fremmet forslag til investering i 2020.

Utleieboliger

Med bakgrunn i vedtatt delplan startes arbeidet med å oppgradere de kommunale byggene. I 2019 er det foreslått 3,9 mill.i investeringsbudsjettet til formålet.

Byggtjenester

Utfordringene med dette ansvarsområdet er at byggene er gamle og utdaterte noe som resulterer i økte driftsutgifter.

Kirkegårdsdrift

Utbedring av nye felter på de kommunale kirkegårdene. Se på tykkelsen på marklaget og drenering rundt kirkegårdene. Det må oppstartes et arbeid med utvidelse i 2019 for å dekke framtidig behov.

Distribusjon av vann

Utfordringer i 2019 er utbedring av gammelt VA nett i kommunen.
Trolldalen har fått ny inntaksledning i 2018/2019, og Ramnflauget er under utbedring med å tette lekkasje i terrenget. Det vil bygges en terskel som skal reduserer lekkasjen og samtidig løfte vannstanden med 1,5 til 2 meter, noe som sikrer en lengre levereanse av vann til innbyggerne.

Kommunale veier

Utfordring med det kommunale veinettet er at standarden er så dårlig på flere veier at utredningsprosessen med asfaltering ikke gir resultater på driftskostnadene på ansvarsområder 6507. Det er fordi de veier som ikke blir tatt har så betydelige store kostnader på vedlikehold at det vil ta mange år før en kan eventuelt redusere vedlikeholdskostnaden på kommunale veier.

Driftsbudsjett med endringer

	Økonomiplan			
Beløp i 1000	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Vedtatt budsjett	**10 315**	**10 315**	**10 315**	**10 315**
Konsekvensjustert ramme	**10 315**	**10 315**	**10 315**	**10 315**
Innsparingstiltak				
Redusert stilling i Vaktmesterkorpset	-550	-550	-550	-550
Redusert Brannkonstabler	-150	-150	-150	-150
Reduser vedlikehold kommunale veier	-150	-150	-150	-150
Sum Innsparingstiltak	**-850**	**-850**	**-850**	**-850**
Nye tiltak				
Andre tiltak	923	858	758	758
Sum Nye tiltak	**923**	**858**	**758**	**758**
Nye tiltak og realendringer budsjett	**73**	**8**	**-92**	**-92**
Ramme 2019-2022	**10 388**	**10 323**	**10 223**	**10 223**

Innsparingstiltak

Redusert stilling i Vaktmesterkorpset

Teknisk etat har i 2018 gjort en gjennomgang av vaktmesterkorpset til Bø Kommune.
Det har resultert i at samlet vaktmesterkorps er redusert med en stilling.
Hver enkelt vaktmester har nå ansvar for alle byggene på sitt område, eksempelvis Steine.

Brannkonstabler

Bø Brann og Redningskorps hadde i 2018 et mannskap på 20 menn/kvinner. Etter dimensjonerings - forskriften kan denne bemanningen reduseres til 16 menn/kvinner uten at beredskapen blir redusert for Bø Kommune.

I 2019 består brannkorpset av brannsjef, brannmester, 2 formenn og 12 konstabler.

Reduser vedlikehold kommunale veier

Bø Kommune gjennomfører hvert år oppgradering og asfaltering av veier i kommunen. Vedlikeholdsutgiftene på disse veiene kan reduseres.

Tiltak til vurdering - Ikke vedtatte

Beløp i 1000			Økonomiplan			
	Pri.	**Endringskode**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Nytt materiell Bø Brann og Redningskorps	1	Nytt tiltak	150	150	150	150
Sum			**150**	**150**	**150**	**150**

Nye tiltak til vurdering - Ikke vedtatte

Nytt materiell Bø Brann og Redningskorps

Bø Brann og Redningskorps har flere øvelser og utrykninger pr år som der brukes utstyr. Normal slitasje av dette og at dette ikke har vært prioritert opp gjennom årene er det nå nødvendig med å få nytt utstyr på plass.
Dette for å ivareta beredskapen til Bø Kommune og sikkerheten til brannmannskapet.

NAV

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

	Regnskap	Budsjett		Økonomiplan		
Beløp i 1000	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Driftsutgifter						
Lønn	2 747	2 978	2 978	2 978	2 978	2 978
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	457	381	381	381	381	381
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	925	906	906	906	906	906
Overføringsutgifter	2 854	2 696	2 033	1 991	1 927	1 927
Sum Driftsutgifter	**7 017**	**6 961**	**6 298**	**6 256**	**6 192**	**6 192**
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-495	-837	-837	-837	-837	-837
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-106	-80	-80	-80	-80	-80
Sum Driftsinntekter	**-726**	**-917**	**-917**	**-917**	**-917**	**-917**
Sum	**6 291**	**6 044**	**5 381**	**5 339**	**5 275**	**5 275**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Nav Bø er ansvarlig i hht. lov om sosiale tjenester i arbeids og velferdsforvaltning. Dette gjelder søknad om sosialhjelp. Vi behandler også søknad om startlån til videre utlån av midler som kommunen låner fra Husbanken. Videre tildeles boligtilskudd fra samme instans. NAV har også forvaltningskonto og gjeldsrådgiving.

NAV Bø betaler strøm for Bø dagsenter og for skjenkekontroller. Sistnevnte finansieres av gebyrinntekter fra Kultur- og næringsetaten.

Fra 1.10.18 overtok helse og omsorg 60% merkantil stilling fra NAV Bø. Oppgavene til stillingen er støttekontakt, Tilrettelagt transport (TT-kort), parkering for funksjonshemmede og bostøtte. Støttekontaktsordningen er hjemlet i helse- og omsorgsloven, og de andre oppgavene er overført ettersom de har vært en del av denne stillingen.

Dekning av strøm på S traume dagsenter for pensjonister.

Det søkes om tilskudd gjennom Husbanken til etablering og tilpasning av bolig og dette har NAV ansvaret for.

Dekning av utgifter til skjenkekontroll dekkes av inntekter fra Kultur- og næringsetaten fra inntekter fra gebyrer for skjenkebevillinger.

Utfordringer og strategi

Det er knyttet utfordringer til at budsjettet for sosiale ytelser ikke får overforbruk i løpet av året, da det ofte fremkommer ekstra utgifter som eksempelvis tannbehandling og dette er ofte høye uforutsette utgifter.

Det jobbes med å få praktisert kravet om aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere. Dette har ikke fungert i Bø kommune, da vi ikke har hatt ressurser til å følge dette opp.

Vi har også en strategi om tettere oppfølging av brukere, for å unngå disse blir langvarige sosialhjelpsmottakere. Bruk av kvalifiseringsprogrammet som tiltak, vil være en del av denne strategien.

Utfordringer i budsjettet er at dette er lov baserte tjenester som varierer utfra behovet. Det ligger også utfordring i å skaffe ordinær jobb til flyktninger i kommunen. Det har krevd mye ressurser fra NAV i oppfølging av denne brukergruppen.

Det er en utfordring at vi ikke har nok tilskuddsmidler forhold til behovet.

Driftsbudsjett med endringer

	Økonomiplan			
Beløp i 1000	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Vedtatt budsjett	**6 044**	**6 044**	**6 044**	**6 044**
Konsekvensjustert ramme	**6 044**	**6 044**	**6 044**	**6 044**
Nye tiltak				
Andre tiltak	-563	-605	-669	-669
Praktisering av aktivtetsplikt	-100	-100	-100	-100
Sum Nye tiltak	**-663**	**-705**	**-769**	**-769**
Nye tiltak og realendringer budsjett	**-663**	**-705**	**-769**	**-769**
Ramme 2019-2022	**5 381**	**5 339**	**5 275**	**5 275**

Nye tiltak

Praktisering av aktivitetsplikt

All erfaring tilsier et mindre antall brukere når det stilles krav om aktivitet til ytelsen.

Felles finanser

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

	Regnskap	Budsjett		Økonomiplan		
Beløp i 1000	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Driftsutgifter						
Lønn	-2 974	-4 482	-5 520	-3 842	-1 929	-1 659
Overføringsutgifter	6 632	5 815	6 013	6 013	6 013	6 013
Finansutgifter	31 035	26 016	29 375	30 735	31 848	31 758
Sum Driftsutgifter	**34 694**	**27 349**	**29 868**	**32 906**	**35 932**	**36 112**
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-2 567	-2 567	-500	-500	-500	-500
Refusjoner	-6 944	-5 815	-5 815	-5 815	-5 815	-5 815
Overføringsinntekter	-189 108	-190 001	-198 033	-198 789	-199 891	-200 155
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-23 975	-18 593	-18 005	-19 080	-19 150	-19 066
Sum Driftsinntekter	**-222 595**	**-216 976**	**-222 353**	**-224 184**	**-225 356**	**-225 536**
Sum	**-187 901**	**-189 627**	**-192 485**	**-191 278**	**-189 424**	**-189 424**

Driftsbudsjett med endringer

	Økonomiplan			
Beløp i 1000	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Vedtatt budsjett	**707**	**707**	**707**	**707**
Konsekvensjustert ramme	**707**	**707**	**707**	**707**
Nye tiltak				
Andre tiltak	-295	-295	-295	-295
Sum Nye tiltak	**-295**	**-295**	**-295**	**-295**
Nye tiltak og realendringer budsjett	**-295**	**-295**	**-295**	**-295**
Ramme 2019-2022	**412**	**412**	**412**	**412**

Vedlegg

Vedlegg – Forskriftsrapporter

Budsjettskjema 1A - Driftsbudsjettet

Beløp i 1000

	Regnskap 2017	Oppr. bud. 2018	2019	Økonomiplan 2020	2021	2022
Frie disponible inntekter						
Skatt på inntekt og formue	-54 762	-52 081	-57 186	-58 333	-59 500	-60 682
Ordinært rammetilskudd	-125 287	-128 920	-128 587	-128 116	-126 996	-126 161
Skatt på eiendom	-7 314	-7 280	-8 100	-8 100	-9 100	-9 100
Andre generelle statstilskudd	-2 145	-2 100	-4 540	-4 620	-4 675	-4 592
Sum frie disponible inntekter	**-189 508**	**-190 381**	**-198 413**	**-199 169**	**-200 271**	**-200 535**
Finansinntekter/-utgifter						
Renteinntekter og utbytte	-3 753	-3 360	-3 519	-3 594	-3 664	-3 728
Renteutgifter, prov. og andre fin.utgifter	4 961	5 511	6 751	7 896	8 837	8 624
Avdrag på lån	8 394	7 419	8 330	8 545	8 717	8 840
Finansinntekter/-utgifter	**9 602**	**9 570**	**11 562**	**12 847**	**13 890**	**13 736**
Avsetninger og bruk av avsetninger						
Til ubundne avsetninger	2 639	0	0	0	0	0
Bruk av tidl. års regn.messige mindreforbruk	-2 639	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	-1 208	-580	0	-1 000	-1 000	-852
Netto avsetninger	**-1 208**	**-580**	**0**	**-1 000**	**-1 000**	**-852**
Overført til investering						
Overført til investering	50	0	1 208	1 208	1 208	1 208
Til fordeling drift	-181 064	-181 391	-185 643	-186 114	-186 173	-186 443
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	180 648	181 391	185 643	186 114	186 173	186 443
Merforbruk/mindreforbruk	**-416**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Budsjettskjema 1B - Driftsbudsjettet

Beløp i 1000

	Regnskap 2017	Oppr. bud. 2018	2019	Økonomiplan 2020	2021	2022
Politikk og administrasjon	22 175	22 700	22 335	22 198	21 987	21 987
Skole- og barnehageetaten	39 509	45 746	46 491	46 198	45 749	45 749
Helse- og omsorgsetaten	97 358	95 736	99 082	98 469	97 528	97 528
Kultur- og næringsetaten	8 698	9 466	9 188	9 131	9 042	9 042
Teknisk etat	13 854	10 315	10 388	10 323	10 223	10 223
NAV	6 291	6 044	5 381	5 339	5 275	5 275
Felles finanser	-7 238	-8 616	-7 222	-5 544	-3 631	-3 361
Til fordeling drift (fra budsjettskjema 1A)	**180 648**	**181 391**	**185 643**	**186 114**	**186 173**	**186 443**

Budsjettskjema 2A – Investering

Beløp i 1000

	Oppr. bud. 2018	2019	Økonomiplan 2020	2021	2022	2019 -2022
Finansieringsbehov						
Investeringer i anleggsmidler	14 030	15 050	6 900	3 900	3 900	29 750
Utlån og forskutteringer	9 400	9 243	914	1 047	1 100	12 304
Kjøp av aksjer og andeler	1 153	1 208	1 208	1 208	1 208	4 832
Avdrag på lån	0	1 623	1 679	1 702	1 706	6 710
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0	0	0
Avsetninger	595	659	914	1 047	1 100	3 720
Årets finansieringsbehov	**25 178**	**27 783**	**11 615**	**8 904**	**9 014**	**57 316**
Ekstern finansiering						
Bruk av lånemidler	-19 784	-19 620	-5 520	-3 120	-3 120	-31 380
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-1 153	0	0	0	0	0
Tilskudd til investeringer	0	-600	0	0	0	-600
Kompensasjon for merverdiavgift	-2 246	-2 830	-1 380	-780	-780	-5 770
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-325	-2 095	-2 424	-2 594	-2 672	-9 785
Andre inntekter	-270	-187	-169	-155	-134	-645
Sum ekstern finansiering	**-23 778**	**-25 332**	**-9 493**	**-6 649**	**-6 706**	**-48 180**
Intern finansiering						
Overført fra driftsbudsjettet	0	-1 208	-1 208	-1 208	-1 208	-4 832
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	-1 400	-1 243	-914	-1 047	-1 100	-4 304
Sum intern finansiering	**-1 400**	**-2 451**	**-2 122**	**-2 255**	**-2 308**	**-9 136**
Udekket/udisponert	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Budsjettskjema 2B – per område

Beløp i 1000

Tjenesteområde	Oppr. bud.	Økonomiplan				Sum
	2018	2019	2020	2021	2022	2019 - 2022
Teknisk etat	0	15 050	6 900	3 900	3 900	29 750
Sum investeringer	**0**	**15 050**	**6 900**	**3 900**	**3 900**	**29 750**

Budsjettskjema 3 – Oversikt Drift

Beløp i 1000

	Regnskap 2017	Oppr. bud. 2018	2019	Økonomiplan 2020	2021	2022
Driftsinntekter						
Brukerbetalinger	-12 927	-13 722	-13 722	-13 722	-13 722	-13 722
Andre salgs- og leieinntekter	-20 913	-20 820	-20 820	-20 820	-20 820	-20 820
Overføringer med krav til motytelse	-36 466	-24 735	-24 795	-24 795	-24 795	-24 795
Rammetilskudd	-125 287	-128 920	-128 587	-128 116	-126 996	-126 161
Andre statlige overføringer	-32 815	-31 660	-34 100	-34 180	-34 235	-34 152
Andre overføringer	0	-5	-5	-5	-5	-5
Inntekts- og formuesskatt	-54 762	-52 081	-57 186	-58 333	-59 500	-60 682
Eiendomsskatt	-7 314	-7 280	-8 100	-8 100	-9 100	-9 100
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0	0	0	0
Sum driftsinntekter	**-290 484**	**-279 223**	**-287 315**	**-288 071**	**-289 173**	**-289 437**
Driftsutgifter						
Lønnsutgifter	166 427	166 103	163 155	162 542	161 542	161 542
Sosiale utgifter	31 478	31 091	30 033	31 711	33 624	33 894
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon	49 073	45 195	43 674	43 674	43 644	43 644
Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	26 605	23 383	23 233	23 233	23 233	23 233
Overføringer	16 236	15 361	23 116	22 522	21 698	21 698
Avskrivninger	16 376	14 451	14 451	14 451	14 451	14 451
Fordelte utgifter	-8 309	-9 610	-7 543	-7 543	-7 543	-7 543
Sum driftsutgifter	**297 885**	**285 975**	**290 120**	**290 591**	**290 650**	**290 920**
Brutto driftsresultat	**7 401**	**6 752**	**2 805**	**2 520**	**1 477**	**1 483**
Finansinntekter						
Renteinntekter og utbytte	-3 859	-3 402	-3 561	-3 636	-3 706	-3 770
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	-5	0	0	0	0	0
Sum finansinntekter	**-3 864**	**-3 402**	**-3 561**	**-3 636**	**-3 706**	**-3 770**
Finansutgifter						
Renteutgifter og låneomkostninger	4 992	5 512	6 752	7 897	8 838	8 625
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	8 394	7 419	8 330	8 545	8 717	8 840
Utlån	32	0	0	0	0	0
Sum finansutgifter	**13 418**	**12 931**	**15 082**	**16 442**	**17 555**	**17 465**
Resultat eksterne finanstransaksjoner	**9 554**	**9 529**	**11 521**	**12 806**	**13 849**	**13 695**
Motpost avskrivninger						
Motpost avskrivninger	-16 376	-14 653	-14 486	-14 486	-14 486	-14 486
Sum avskrivninger	**-16 376**	**-14 653**	**-14 486**	**-14 486**	**-14 486**	**-14 486**
Netto driftsresultat	**579**	**1 628**	**-160**	**840**	**840**	**692**
Bruk av avsetninger						
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	-2 639	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-1 208	-580	0	-1 000	-1 000	-852
Bruk av bundne driftsfond	-2 893	-1 217	-1 217	-1 217	-1 217	-1 217
Sum bruk av avsetninger	**-6 740**	**-1 797**	**-1 217**	**-2 217**	**-2 217**	**-2 069**
Avsetninger						
Overført til investering	50	0	1 208	1 208	1 208	1 208

	Regnskap 2017	Oppr. bud. 2018	2019	Økonomiplan 2020	2021	2022
Avsatt til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	2 639	0	0	0	0	0
Avsatt til bundne driftsfond	2 893	169	169	169	169	169
Sum avsetninger	**5 581**	**169**	**1 377**	**1 377**	**1 377**	**1 377**
Regnskapsmessig merforbruk (+)/mindreforbruk (-)	**-580**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Budsjettskjema 4 – Oversikt Investering

Beløp i 1000

	Regnskap 2017	Oppr. bud. 2018	2019	Økonomiplan 2020	2021	2022
Investeringsinntekter						
Salg av driftsmidler og fast eiendom	0	-1 153	0	0	0	0
Andre salgsinntekter	0	0	0	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	0	0	0	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	0	-2 246	-2 830	-1 380	-780	-780
Statlige overføringer	0	0	-600	0	0	0
Andre overføringer	0	0	0	0	0	0
Renteinntekter og utbytte	0	-270	-187	-169	-155	-134
Sum inntekter	**0**	**-3 669**	**-3 617**	**-1 549**	**-935**	**-914**
Investeringsutgifter						
Lønnsutgifter	0	0	0	0	0	0
Sosiale utgifter	0	0	0	0	0	0
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon	0	11 384	10 820	5 520	3 120	3 120
Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	0	400	1 400	0	0	0
Overføringer	0	2 246	2 830	1 380	780	780
Renteutgifter og omkostninger	0	0	0	0	0	0
Fordelte utgifter	0	0	0	0	0	0
Sum utgifter	**0**	**14 030**	**15 050**	**6 900**	**3 900**	**3 900**
Finanstransaksjoner						
Avdrag på lån	0	0	1 623	1 679	1 702	1 706
Utlån	0	9 400	9 243	914	1 047	1 100
Kjøp av aksjer og andeler	0	1 153	1 208	1 208	1 208	1 208
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0	0	0
Avsatt til ubundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Avsatt til bundne investeringsfond	0	595	659	914	1 047	1 100
Sum finanstransaksjoner	**0**	**11 148**	**12 733**	**4 715**	**5 004**	**5 114**
Finansieringsbehov	**0**	**21 509**	**24 166**	**10 066**	**7 969**	**8 100**
Finansiering						
Bruk av lån	0	-19 784	-19 620	-5 520	-3 120	-3 120
Salg av aksjer og andeler	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	0	-325	-2 095	-2 424	-2 594	-2 672
Overført fra driftsbudsjettet	0	0	-1 208	-1 208	-1 208	-1 208
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	-1 400	-1 243	-914	-1 047	-1 100
Bruk av ubundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Sum finansiering	**0**	**-21 509**	**-24 166**	**-10 066**	**-7 969**	**-8 100**
Udekket/udisponert	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**